

Projekt financování a zhodnocení vybraných aktivit obce Dechtice

Bc. Petra Mancovičová

Diplomová práce
2012

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Petra MANCOVIČOVÁ**
Osobní číslo: **M10478**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Finance**

Téma práce: **Projekt financování a zhodnocení vybraných aktivit obce Dechtice**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši týkající se financování, rozpočtování a hospodaření obce.

II. Praktická část

- Uvedte základní socioekonomickou charakteristiku obce Dechtice.
- Analyzujte a zhodnoťte hospodaření obce Dechtice ve vybraném období.
- Vypracujte projekt financování vybraných aktivit obce Dechtice a zhodnoťte jejich dopad na hospodaření.

Závěr

Rozsah diplomové práce: **cca 70 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

KRAFTOVÁ, Ivana. Finanční analýza municipální firmy. Praha: C. H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 8071797782.

PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 587 s. ISBN 978-80-7357-614-1.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ. Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: Po novele zákona o účetnictví. Praha: C. H. Beck, 2011, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: **26. března 2012**
Termín odevzdání diplomové práce: **2. května 2012**

Ve Zlíně dne 26. března 2012

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo –diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 02.05.2012

..... *Manuželová*

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práca sa sústreďuje na vypracovanie projektu financovania investičných aktivít obce Dechtice. Cieľom tejto práce je navrhnúť vhodný spôsob financovania aktivít a posúdiť, ako bude ovplyvnené hospodárenie obce. V teoretickej časti je charakterizovaná obec, sú popísané jej funkcie, orgány a postavenie. Ďalej je popísaná problematika hospodárenia a rozpočtu obce a sú zmienené investície do rozvoja obce. V praktickej časti je vypracovaná analýza rozpočtového hospodárenia a následne sú vypočítané vybrané ukazovatele finančnej analýzy. V závere práce sú predstavené investičné aktivity obce, hodnotí sa ich prínos pre obec a jej obyvateľov a je navrhnutý spôsob ich financovania.

Kľúčové slová: obec, hospodárenie, rozpočet, analýza, financovanie, fondy EÚ, úver

ABSTRACT

The thesis is focused on the elaboration of the financing project the investment activities of the Dechtice village. Aim of this work is propose a suitable way of financing activities and review how the economy of the village will be influenced. Community is characterized in theoretical part and functions, authorities and position are described. The issue of management and budget of the community is described and investments to the development of the village are mentioned. The budget management analysis is made in practical part and chosen indicators of the financial analysis are counted up afterwards. Investment activities of the village are introduced finally, it judges their benefits to the village and its citizens and the way of his financing is proposed.

Keywords: municipality, economy, budget analysis, finance, EU funds, credit

Moja vďaka patrí Ing. Eliške Pastuszkovej, PhD. za veľmi užitočnú odbornú pomoc, ktorú mi poskytovala pri spracovaní diplomovej práce. Rada by som poďakovala pánovi starostovi Karolovi Zacharovi a pani ekonómke Eve Kalašovej za ochotu a trpezlivosť pri poskytovaní cenných informácií.

Prehlasuje, že odovzdaná verzia diplomovej práce a verzia elektronická nahraná do IS/STAG sú totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČASŤ	11
1 OBEC – MIESTNA ÚZEMNÁ SAMOSPRÁVA	12
1.1 CHARAKTERISTIKA OBCE	12
1.2 FUNKCIE A POSTAVENIE OBCE	13
1.2.1 Postavenie obce	13
1.3 ORGÁNY OBCE.....	14
1.3.1 Ďalšie orgány obce	16
2 FINANČNÉ RIADENIE A HOSPODÁRENIE OBCE	17
2.1 FINANČNÝ SYSTÉM V OBCI	18
3 ROZPOČET OBCE	20
3.1 PRÍJMY ROZPOČTU OBCE.....	23
3.1.1 Daňové príjmy	23
3.1.2 Transfery a dotácie	24
3.1.3 Nedaňové príjmy	24
3.1.4 Návrtné príjmy – úvery a pôžičky	25
3.2 VÝDAJE ROZPOČTU OBCE	27
4 INVESTÍCIE DO ROZVOJA OBCE	30
4.1 VEREJNE PROSPEŠNÉ PROJEKTY	30
4.1.1 Hodnotiace metódy verejných projektov	31
4.2 FINANCOVANIE ROZVOJOVÝCH INVESTÍCIÍ	33
4.2.1 Formy dlhu	33
4.3 FONDY EURÓPSKEJ ÚNIE	34
II PRAKTICKÁ ČASŤ	36
5 CHARAKTERISTIKA OBCE DECHTICE	37
6 ANALÝZA HOSPODÁRENIA OBCE	41
6.1 ŠTRUKTÚRA AKTÍV A PASÍV OBCE.....	41
6.2 CELKOVÉ PRÍJMY A VÝDAJE OBCE V ROKOCH 2008 - 2011	43
6.3 PRÍJMY OBCE V OBDOBÍ 2008 – 2011	44
6.3.1 Analýza daňových príjmov	44
6.3.2 Analýza nedaňových príjmov.....	46
6.3.3 Analýza prijatých dotácií a grantov.....	47
6.3.4 Analýza kapitálových príjmov	47
6.3.5 Analýza príjmových finančných operácií.....	48
6.4 VÝDAJE OBCE V OBDOBÍ 2008 – 2011	48
6.4.1 Analýza bežných výdajov	49
6.4.2 Analýza kapitálových výdajov	50
6.4.3 Analýza výdajových finančných operácií	50
6.5 VYHODNOTENIE ANALÝZY HOSPODÁRENIA OBCE	50
7 VYBRANÉ UKAZOVATELE FINANČNEJ ANALÝZY	52

7.1	UKAZOVATELE LIKVIDITY	52
7.1.1	Pohotová likvidita.....	52
7.1.2	Okamžitá likvidita	53
7.1.3	Pracovný kapitál	53
7.2	UKAZOVATELE ZADLŽENOSTI.....	54
7.2.1	Ukazovateľ veriteľského rizika	54
7.2.2	Koeficient samofinancovania	55
7.2.3	Miera finančnej samostatnosti.....	55
7.3	UKAZOVATEĽ MIERY SEBESTAČNOSTI	55
7.4	VYHODNOTENIE ČIASTOČNEJ FINANČNEJ ANALÝZY.....	56
8	AKTIVITY A ROZVOJ OBCE DECHTICE.....	57
9	PROJEKT REKONŠTRUKCIE A MODERNIZÁCIE VEREJNÉHO OSVETLENIA	58
9.1	POPIS STAVU PRED REALIZÁCIOU PROJEKTU	59
9.2	POPIS NAVRHOVANÉHO PROJEKTU.....	60
9.3	SWOT ANALÝZA PROJEKTU	60
9.4	DOBA TRVANIA PROJEKTU	61
9.5	FINANČNÉ KRYTIE PROJEKTU	63
9.5.1	Optimistický výhľad.....	64
9.5.2	Pesimistický výhľad	64
9.6	PRÍNOSY REALIZÁCIE PROJEKTU	67
9.7	VPLYV NA HOSPODÁRENIE OBCE	69
10	OBNOVA ROMÁNSKEHO KOSTOLA VŠETKÝCH SVÄTÝCH V DECHTICIACH	70
10.1	SWOT ANALÝZA PROJEKTU	70
10.2	FINANČNÉ NÁKLADY OBNOVY	71
10.2.1	I. etapa - práce v interiéri	72
10.2.2	II. etapa - okapový chodník a nový oporný múrik.....	73
10.2.3	III. etapa - práce v exteriéri.....	74
10.3	FINANCOVANIE OBNOVY ROMÁNSKEHO KOSTOLA.....	74
10.4	VPLYV NA HOSPODÁRENIE OBCE	78
11	ZHRNUTIE A VYHODNOTENIE PROJEKTOV.....	79
	ZÁVER	80
	ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	82
	ZOZNAM OBRÁZKOV	85
	ZOZNAM GRAFOV	86
	ZOZNAM TABULIEK	87
	ZOZNAM PRÍLOH.....	89

ÚVOD

Diplomová práce nesie názov „Projekt financování a zhodnocení vybraných aktivit obce Dechtice“. Cieľom a zámerom tejto práce bude navrhnutie spôsobu financovania aktivít obce a skúmanie, aký dopad bude mať realizácia investičných aktivít na hospodárenie obce. Diplomová práca je rozdelená na teoretickú a praktickú časť.

V teoretickej časti je uvedená charakteristika základného článku územnej samosprávy, teda obce. Ďalej sa tu nachádza opis funkcií, ktoré obec plní, postavenie obce a jej orgány. Nasledujúca kapitola popisuje finančné riadenie a hospodárenie obce. Veľký priestor je venovaný rozpočtu obce, zaoberám sa štruktúrou príjmov a výdajov. Posledná kapitola teoretickej časti je venovaná investičným možnostiam, vďaka ktorým sa môže obec rozvíjať. Tak tiež tu charakterizujem spôsoby financovania investičných zámerov, okrem iného sú spomínané aj fondy EÚ.

Na teoretickú časť nadväzuje časť praktická. V jej úvode stručne predstavím obec Dechtice. Dôležitou kapitolou o obci je vypracovanie analýzy hospodárenia. Analýzu hospodárenia obce vypracujem za roky 2008 - 2011. Budem sledovať štruktúru aktív a pasív, ďalej sa zameriam na celkové príjmy a výdaje a na základe ich rozboru zistím, akým spôsobom obec hospodári s dostupnými finančnými prostriedkami. Ďalej budem počítat' vybrané ukazovatele finančnej analýzy, konkrétne vyčíslím ukazovatele likvidity, ukazovatele zadlženosti a ukazovatele miery sebestačnosti. Podľa zistených hodnôt posúdím, či je obec finančne zdravá a či je výška zadlženosti únosná.

Po analytickej časti prejdem k popisu vybraných aktivít obce. Prvou aktivitou je projekt rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia, druhou aktivitou je obnova románskeho kostola Všetkých svätých v Dechticiach. V posledných kapitolách sa budem venovať problematike vhodného spôsobu financovania týchto projektov. Posúdím, aký prínos by mala realizácia investičných aktivít pre obec a jej obyvateľov a zhodnotím dopad na hospodárenie obce.

I. TEORETICKÁ ČASŤ

1 OBEC – MIESTNA ÚZEMNÁ SAMOSPRÁVA

Základné zásady územnej samosprávy sú zakotvené v Európskej charte miestnej samosprávy, ktorá je všeobecne uznávaným a akceptovaným európskym štandardom v tejto oblasti. Miestna samospráva sa chápe ako právo a schopnosť obce samostatne riadiť vlastné záležitosti v rámci platných zákonných predpisov.

1.1 Charakteristika obce

V Ústave Slovenskej republiky je **obec** charakterizovaná ako „*samostatný územný a správny celok Slovenskej republiky, združujúci osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt*“ a ako „*právnická osoba, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a so svojimi finančnými prostriedkami*“ (Miestna samospráva, 2007).

Obec ako základný územný samosprávny celok predstavuje základný článok územnej samosprávy. Obec je základnou územnou jednotkou štátu. Tvorí ju obyvateľstvo, ktoré spoločne používa vymedzené – katastrálne územie. Obyvatelia obce majú právo na samosprávu zakotvenú v ústave. Demokratické krajiny chápu obec ako územné samosprávne spoločenstvo, neštátny subjekt.

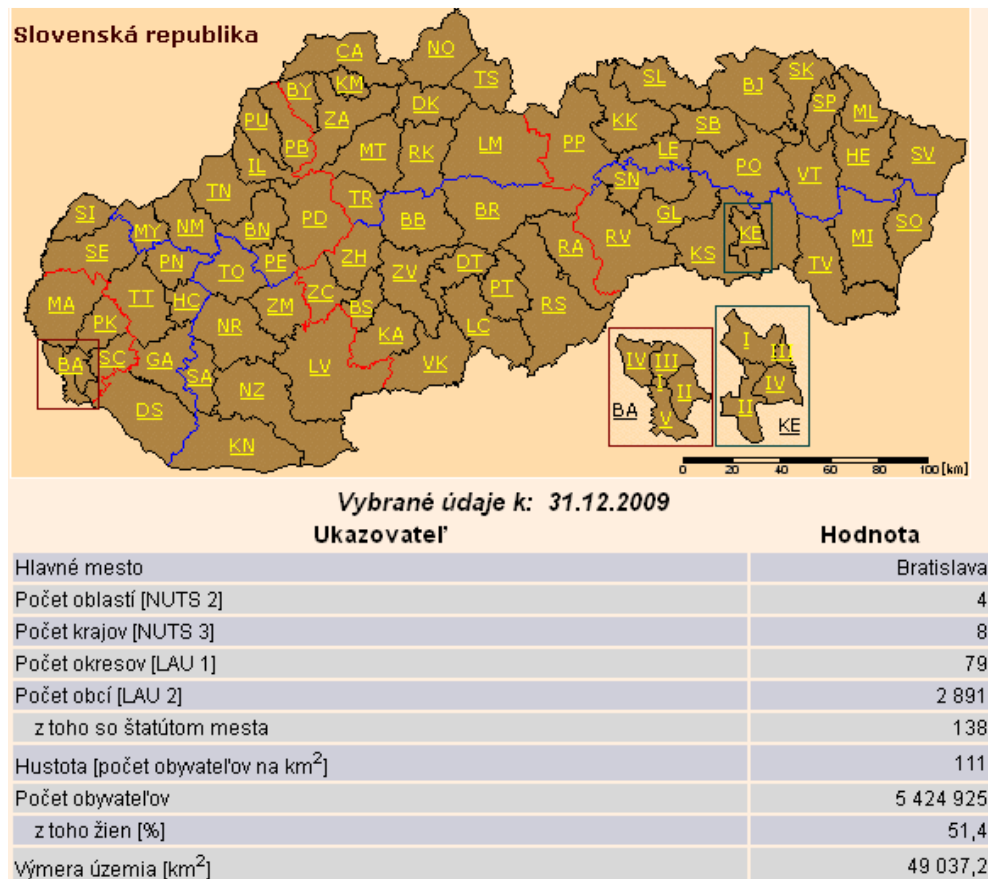
V právnom význame má obec tri základné znaky (Peková, 2004, s. 78, 79):

- územie;
- občania s trvalým či prechodným pobytom, občania s čestným občianstvom obce, právnické osoby a podnikatelia so sídlom na území obce alebo s prevádzkou na území obce a iné fyzické a právnické osoby, napr. vlastníci nehnuteľností na území obce;
- samospráva verejných záležitostí na katastrálnom území obce.

Na riadení obce sa podieľajú občania (Peková a Pilný, 2002, s. 82):

- **priamo** – dobrovoľnou prácou v rôznych komisiách alebo aktívnou účasťou na verejných schôdzach obce. K najdôležitejším otázkam rozvoja obce majú právo sa vyjadrovať v miestnom referende.
- **nepriamo** – prostredníctvom volených zástupcov.

Na území Slovenskej republiky bolo k 31.12.2009 2 891 obcí. Podrobnejšia mestská a obecná štatistika je zobrazená na obrázku 1.

Obrázok 1. Mestská a obecná štatistika.

Zdroj: ŠÚ SR, 2009

1.2 Funkcie a postavenie obce

Obec vykonáva nasledujúce funkcie (Peková, 2004, s. 83):

- **vlastná samosprávna funkcia** – samostatná pôsobnosť obce v záležitostiach, o ktorých môže samostatne rozhodovať. Obec vykonáva verejnú správu a samosprávu v samostatnej pôsobnosti, tzn. volené zastupiteľstvo obce, ktoré svojím rozhodnutím zveruje vlastnú realizáciu výkonným orgánom na obecnom úrade.
- **prenesené funkcie** – prenesená pôsobnosť, tzv. zmiešaný model miestnej správy. Tieto funkcie vykonávajú výkonné orgány obcí a sú podriadené a kontrolované orgánmi štátnej správy.

1.2.1 Postavenie obce

Obec ako základný územný samosprávny celok predstavuje v rámci samostatnej pôsobnosti (Peková, 2004, s. 83-85; Peková a Pilný, 2002, s. 78,79):

- a) verejnoprávnu korporáciu – ide o spoločenstvo členov – občanov s trvalým pobytom a firmami so sídlom na území obce. Zo zákona je obci zverené zabezpečovanie záležitostí, ktoré sú v záujme obce a jej občanov;
- b) reprezentanta verejných záujmov;
- c) stará sa o všestranný sociálne ekonomický rozvoj svojho územia a o potreby občanov, zabezpečuje najmä verejné statky;
- d) zabezpečuje verejné služby;
- e) samostatný ekonomický subjekt, tzv. právnická osoba, ktorá má právnu subjektivitu;
- f) vlastní majetok a môže s ním nakladať, musí sa o majetok starať, udržiavať ho, ochraňovať pred odcudzením;
- g) môže byť členom združenia obcí, dobrovoľných zväzkov obcí;
- h) môže zakladať obecné podniky;
- i) musí mať určitú finančnú suverenitu, ktorá zabezpečuje byť aspoň sčasti finančne nezávislá na štáte;
- j) má právo hospodáriť podľa vlastného rozpočtu;
- k) v rozsahu zákona je nositeľom verejnej moci. Verejné záležitosti upravuje v rámci samostatnej pôsobnosti tzv. obecné záväznými vyhláškami, ktoré musia byť v súlade s platnými zákonmi;
- l) schvaľuje územný plán obce;
- m) rozhoduje o smeroch dlhodobého sociálne ekonomického rozvoja obce;
- n) priamo či nepriamo ovplyvňuje rast ekonomického potenciálu svojho územia.

1.3 Orgány obce

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení sú orgánmi obce:

- a) obecné zastupiteľstvo,
- b) starosta obce.

Obecné zastupitelstvo

Je volený orgán obce, ktorého počet členov závisí na počte obyvateľov (Tab. 1) a veľkosti územného obvodu. Zastupiteľstvo má rozhodovacie právomoci, pre rozhodnutie, voľbu, resp. uznesenie musí súhlasiť nadpolovičná väčšina všetkých členov zastupiteľstva. Jednania zastupiteľstva sú verejné. V rámci samostatnej pôsobnosti obecné zastupiteľstvo rozhoduje o základných otázkach života obce, najmä je mu vyhradené:

- a) určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce;
- b) schvaľovať rozpočet obce a jeho zmeny;
- c) schvaľovať územný plán obce;
- d) rozhodovať o zavedení a zrušení miestnej dane alebo miestneho poplatku;
- e) rozhodovať o výške osobných a vecných nákladov obecného úradu;
- f) schvaľovať prijatie úveru alebo pôžičky a iné.

Tabuľka 1. Počet poslancov podľa počtu obyvateľov.

Počet obyvateľov	Počet poslancov
do 40 obyvateľov	3 poslanci
od 41 do 500 obyvateľov	3 až 5 poslancov
od 501 do 1 000 obyvateľov	5 až 7 poslancov
od 1 001 do 3 000 obyvateľov	7 až 9 poslancov
od 3 001 do 5 000 obyvateľov	9 až 11 poslancov
od 5 001 do 10 000 obyvateľov	11 až 13 poslancov
od 10 001 do 20 000 obyvateľov	13 až 19 poslancov
od 20 001 do 50 000 obyvateľov	15 až 25 poslancov
od 50 001 do 100 000 obyvateľov	19 až 31 poslancov
nad 100 000 obyvateľov	23 až 41 poslancov

Zdroj: Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení; vlastné spracovanie

Starosta obce

Predstaviteľom obce a najvyšším výkonným orgánom obce je starosta. Funkcia starostu je verejná. Starosta má právomoc zvolávať a viesť zasadnutia obecného zastupiteľstva, podpisuje ich uznesenia, vykonáva obecnú správu. Je zástupcom obce vo vzťahoch so štátnymi orgánmi, s právnickými a fyzickými osobami. Predstavuje štatutárny orgán v majetkovo-právnych vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce. V administratívno-právnych vzťahoch vystupuje ako správny orgán (Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

1.3.1 Další orgány obce

Obecné zastupitelstvo může zřídit **obecnú radu**, ktorú tvoria poslanci obecného zastupitelstva. Obecná rada je iniciatívnym, výkonným a kontrolným orgánom obecného zastupitelstva a plní úlohy podľa jeho rozhodnutia, zároveň má funkciu poradného orgánu starostu.

Výkonným orgánom obecného zastupitelstva a starostu obce je **obecný úrad**. Úlohou je najmä zabezpečovať organizačné a administratívne veci, týkajúce sa orgánov obce.

Obecné zastupitelstvo môže tiež voliť a odvolávať **hlavného kontrolóra**. Hlavný kontrolór je zamestnancom obce, kontrolnú činnosť vykonáva nezávisle a nestranne v súlade so základnými pravidlami kontrolnej činnosti. Vykonáva kontrolu zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri hospodárení a nakladaní s majetkom a majetkovými právami obce, kontroluje príjmy, výdavky a finančné operácie obce, vybavovanie sťažností, petícií, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, plnenie uznesení obecného zastupitelstva a ďalšie (Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení).

2 FINANČNÉ RIADENIE A HOSPODÁRENIE OBCE

Hlavné zásady finančného riadenia a hospodárenia v neziskových organizáciách sú založené na princípe **3E**, čo znamená Economy, Efficiency, Effectiveness. Tieto výrazy sa tiež súhrnne označujú ako výkonnosť organizácie. Ich význam sa dá voľne vysvetliť nasledovne:

- **Economy – hospodárnosť**. Obec, nezisková organizácia sa snaží vynaložiť čo najmenej prostriedkov pri dodržiavaní určitej kvality. Ide o vykonávanie vecí lacno.
- **Effectiveness – účelnosť**. Obec sa snaží účelne dosahovať svojich cieľov, potrebných výstupov. Medzi cieľmi a výstupmi je vzťah založený na princípe robiť správne veci.
- **Efficiency – efektívnosť**. Účinnosť, efektívnosť vyjadrujúca mieru dosahovaných výsledkov. Hodnotí sa vzťah vstupov a výstupov, založený na princípe robiť veci správnou cestou.

Rovnako dôležité sú aj iné podstatné faktory, ktoré ovplyvňujú riadenie v obciach a v ostatných neziskových organizáciách. Týmito faktormi sú **spravodlivosť**, teda snaha robiť veci správne tak, aby nedochádzalo k diskriminácii a nepoctivosti; **prostredie**, je treba dodržiavať zodpovedný prístup vo vzťahu k pracovného a životnému prostrediu a ďalším faktorom je **etika**. Kládne sa dôraz na právne a morálne správanie managementu a zamestnancov.

Pojem **finančné hospodárenie** predstavuje zvyčajne bezchybné dodržiavanie právnych predpisov a metodických pokynov. Ide hlavne o všeobecne platné právne predpisy, predpisy upravujúce hospodárenie konkrétnej organizácie, daňové zákony, majetkovoprávne predpisy a iné.

Ekonomický pojem **finančné riadenie** predstavuje proces, ktorý je zameraný na efektívne fungovanie danej organizácie a využíva radu nástrojov, ako metódy manažérskeho účtovníctva, finančnú analýzu, plánovanie, kontrolné systémy, controllingové metódy a iné nástroje k optimalizácii procesov, majetkovej i finančnej štruktúry. Nástroje finančného riadenia musia rešpektovať špecifiká neziskového charakteru obcí, kedy je nutné výkonnosť organizácie hodnotiť vzhľadom k jej poslaniu a určeným cieľom (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 8-11).

2.1 Finančný systém v obci

Finančný systém jednotlivých zložiek územnej samosprávy tvorí územný rozpočet a mimorozpočtové fondy. Sú to decentralizované peňažné fondy a tvoria súčasť rozpočtovej sústavy. Zostavovanie územného rozpočtu a hospodárenie podľa neho v priebehu rozpočtového obdobia je zákonom stanovená povinnosť. Ideálny univerzálny systém financovania potrieb obcí neexistuje, takisto neexistuje univerzálny systém financií územnej samosprávy. Avšak Európska charta miestnej samosprávy stanovila základné požiadavky na finančný systém územnej samosprávy.

Peková (2004, s. 196-199) vo svojej publikácii uvádza nasledujúce princípy finančného systému územnej samosprávy:

- **hospodárenie podľa ročného rozpočtu**, ktorý je rozhodujúcim nástrojom financovania potrieb jednotlivých článkov územnej samosprávy, predstavuje dôležitý finančný plán na rozpočtové obdobie. Rozpočet koncentruje hlavný objem finančných prostriedkov;
- **tvorba mimorozpočtových fondov** v určitej miere;
- **súdržnosť finančného systému** územnej samosprávy s verejnými financiami ako celok;
- **určitý stupeň municipálnej a regionálnej autonómie**, inak povedané rozhodovacia právomoc územnej samosprávy, zodpovednosť za dôsledky rozhodnutí, za hospodárenie, plnenie rozpočtu, určitá finančná nezávislosť na štáte, teda určitá miera finančnej sebestačnosti;
- **princíp spravodlivosť a slušnosti** v prerozdeleniach vzťahoch medzi obcami;
- **princíp solidarity** medzi bohatšími a chudobnejšími obcami;
- **prehľadný finančný systém**, aby bola možná účinná verejná i občianska kontrola;
- **stabilita finančného systému**;
- **stabilné pravidlá hospodárenia**;
- **účinný finančný systém**, ktorý hospodárne a efektívne využíva prostriedky rozpočtu, prípadne aj mimorozpočtových fondov pre zvýšenie ekonomického potenciálu daného územia;

- **administratívna nenáročnosť finančného systému**, čo by sa malo odraziť na nízkych nákladoch na zabezpečenie fungovania finančného systému. Mali by sa minimalizovať najmä náklady na výber a správu príjmov, vrátane daňových, pretože o tieto náklady sa znižujú možné výdaje do verejného sektoru;
- **určitý stupeň kontroly**, ktorú vykonáva ústredná vláda.

3 ROZPOČET OBCE

Najdôležitejšiu súčasť finančného systému na úrovni územnej samosprávy tvorí **územný rozpočet**.

Územný rozpočet má nasledujúce charakteristiky (Peková, 2004, s. 200, 201):

- decentralizovaný peňažný fond, ktorý sa tvorí, rozdeľuje a používa predovšetkým na princípe nenávratnosti, nedobrovoľnosti a neekvivalencie;
- predstavuje bilanciu, ktorá vyrovnáva príjmy a výdaje;
- je plánom, podľa ktorého sa hospodári v danom rozpočtovom období;
- je nástroj riadenia, financovania potrieb lokálneho verejného sektora.

Hospodárenie územnej samosprávy s prostriedkami počas rozpočtového obdobia sa dá vyjadriť nasledujúcim vzťahom:

$$F_1 + P - V = F_2,$$

kde F_1 je stav peňažných prostriedkov v rozpočte na začiatku rozpočtového obdobia,

P sú príjmy,

V sú výdaje,

F_2 je stav peňažných prostriedkov v rozpočte na konci rozpočtového obdobia.

Ak je F_2 väčšie ako F_1 , vytvára sa finančná rezerva na hospodárenie v ďalšom rozpočtovom roku. Ak je tento vzťah opačný, je potrebné využiť rezervu z minulých období alebo iných zdrojov na vyrovnanie rozpočtovej bilancie (Provazníková, 2009, s. 57).

Z dlhodobého hľadiska je cieľom hospodárenia územnej samosprávy vyrovnaný rozpočet, prípadne prebytkový rozpočet. Pri vyrovnanom rozpočte však nie je možné vytvárať finančné rezervy, čo znamená, že v závere rozpočtového obdobia nemá obec vlastné finančné prostriedky potrebné na financovanie potrieb na začiatku ďalšieho obdobia. V takomto prípade si musí obec požičať finančné zdroje návratného charakteru, ide zvyčajne o krátkodobý úver (Peková, 2004, s. 203).

Príjmy a výdaje územného rozpočtu sa členia podľa rozpočtovej skladby. Rozpočet sa delí na bežný a kapitálový. **Bežný rozpočet** je bilancia bežných príjmov a bežných výdavov (Tab. 2), väčšina z nich sa každoročne opakuje.

Tabuľka 2. Schéma bežného rozpočtu.

Príjmy	Výdaje
• daňové:	všeobecné verejné služby
zverené dane	verejný poriadok
zdieľané dane	vzdelanie
miestne dane	starostlivosť o zdravie
správne poplatky	bývanie
• nedaňové:	komunálne služby
užívateľské poplatky za služby	na podnikanie
príjmy z prenájmu majetku	ostatné bežné výdaje
príjmy od vlastných neziskových organizácií	platené úroky
zisk z podnikania	bežné dotácie iným rozpočtom
ostatné	
• prijaté transfery:	
bežné dotácie zo štátneho rozpočtu	
bežné dotácie zo štátneho fondu	
od územných rozpočtov	
ostatné bežné dotácie	
(Saldo – prebytok)	(Saldo – schodok)

Zdroj: Peková, 2004, s. 204; vlastné spracovanie

V kapitálovom rozpočte sú zahrnuté príjmy určené na financovanie investičných zámerov, teda na krytie výdajov na investície, ktoré sa týkajú dlhšieho obdobia ako jeden rozpočtový rok (Tab. 3). Tieto príjmy a výdaje sú spravidla jednorazové a neopakovateľné.

Tabuľka 3. Schéma kapitálového rozpočtu.

Príjmy	Výdaje
z predaja majetku	na investície
kapitálové prijaté dotácie	kapitálové dotácie iným rozpočtom
príjmy z pôžičiek	na nákup obligácií, akcií
príjmy z emisie vlastných obligácií	poskytované strednodobé a dlhodobé pôžičky
prebytok bežného rozpočtu	splátky skôr prijatých pôžičiek
dary na investície	krytie deficitu bežného rozpočtu

Zdroj: Peková, 2004, s. 205; vlastné spracovanie

Rozpočet obce plní úlohu finančného plánu, ktorý by mal zaistiť solventnosť obce tým, že dovoľí len tie výdaje, ktoré sú kryté:

- príjmami, ktoré sa dajú reálne očakávať;
- existujúcimi rezervami;
- pôžičkami, ktoré je možné získať a splatiť.

S plánovaním príjmov a výdajov súvisí tzv. rozpočtové obmedzenie. Vyjadruje, že snaha územných celkov vytvoriť dostatočný objem zdrojov na príjmovej strane rozpočtu je často v rozpore s financovaním určitých zámerov a cieľov na výdajovej strane. S prihliadnutím na to, že obce nie sú celkom finančne sebestačné a majú viac či menej obmedzené právomoci v ovplyvňovaní príjmov, je nutné uvažovať o príjmoch ako o rozpočtovom obmedzení. Výdaje sú často známe, dané a dajú sa vopred odhadovať výdajové potreby (Provazníková, 2009, s. 58).

Rozpočet obce je i nástrojom realizácie koncepcie ekonomického a sociálneho rozvoja. Prostredníctvom rozpočtu sa stanovujú priority u verejných statkov a služieb, ktoré obec poskytuje. Zdroje sa alokujú medzi rôzne činnosti obce. Rozpočet tiež rozhoduje o zdanení a výške poplatkov, ktoré sa budú vyberať, dodáva informácie o finančnej situácii a o plánoch obce. Na základe týchto činností sa dajú vymedziť tri roviny rozpočtu (Provazníková, 2009, s. 59):

- a) **rozhodovacia** – rozhodovanie o cieľoch obce, o zdrojoch, ktoré budú rozdelené medzi jednotlivé výdaje;
- b) **riadiaca** – súvisí s alokáciou zdrojov medzi jednotlivé organizačné jednotky obce;
- c) **kontrolná** – overovanie toho, koľko finančných prostriedkov obec získa a koľko vydá.

Nasledujúca tabuľka 4 obsahuje údaje o vývoji bežného a kapitálového rozpočtu obcí na Slovensku.

Tabuľka 4. Vývoj bežného a kapitálového rozpočtu obcí v SR.

Rok	2008		2009		2010	
	tis. EUR	%	tis. EUR	%	tis. EUR	%
Bežné príjmy	2 757 810	85	2 806 428,4	88	2 664 385	81
- daňové	1 685 268,5	61	1 620 306,2	58	1 421 927	53
- nedaňové	344 788,5	13	314 245,7	11	327 185	12
- granty a transfery	727 753	26	871 876,5	31	915 273	34
Kapitálové príjmy	477 245	15	376 235,5	12	622 648	19
Príjmy celkom	3 235 055	100	3 182 663,9	100	3 287 033	100
Bežné výdaje	2 413 775	76	2 543 810,8	75	2 577 978	70
Kapitálové výdaje	765 415	24	860 168,9	25	1 105 384	30
Výdaje celkom	3 179 190	100	3 403 979,7	100	3 683 362	100
Saldo	55 865,0	x	- 221 315,8	x	- 396 329	x

Zdroj: Ministerstvo financií SR, 2005; vlastné spracovanie

3.1 Príjmy rozpočtu obce

Obecne sa definujú štyri základné skupiny zdrojov príjmov územných rozpočtov. Sú to: **daňové príjmy, transfery a dotácie, nedaňové príjmy a úvery**, resp. **pôžičky**. Prvé tri kategórie sú obsahom *nenávratných príjmov*, ktoré sú najdôležitejším zdrojom financovania potrieb územnej samosprávy. Posledná skupina patrí do *návratných príjmov*, ktoré sú spojené s povinnosťou územných samospráv splatiť ich za určitých podmienok (Provazníková, 2009, s. 79).

3.1.1 Daňové príjmy

Daňové príjmy tvoria väčšinou najpodstatnejšiu skupinu bežných príjmov územných rozpočtov. Podľa zákonných noriem sa určujú druhy daní, ktoré sú vyberané podľa platných daňových zákonov a ich výnos plynie celý do rozpočtov územných samospráv. Sú to tzv. **zverené dane**. Podľa daňového určenia sa tiež stanoví podiel na celoštátne vybraných daniach, ktorý bude príjmom rozpočtu obce, ide o **zdieľané dane**. Zákon vymedzuje aj dane, ktoré môžu obce využívať na svojom území, jedná sa o **municipálne (miestne) dane**.

S daňovým určením je úzko spojená daňová právomoc, teda kto ovplyvňuje predmet dane, spôsob výpočtu, sadzbu dane, kto daň vyberá, povoľuje zľavy na dani a iné. Obce majú veľmi obmedzenú daňovú právomoc, najmä u zverených a zdieľaných daní. Všetky potrebné náležitosti, ktoré sa týkajú daní spravidla určuje celoštátne platný zákon (Peková, 2004, s. 253,254; Peková a Pilný, 2002, s. 192).

Organizácia OECD člení dane určené do územných rozpočtov do niekoľkých skupín podľa miery kompetencie územných celkov (Marková, 2000, s. 75,76):

- a) územný celok stanoví základ i sadzbu dane;
- b) územný celok stanoví sadzbu dane;
- c) územný celok stanoví základ dane;
- d) výnos dane je zdieľaný spoločne štátom a územným celkom, pričom
 - o spôsobe rozdelenia rozhoduje územný celok;
 - spôsob zdieľania môže byť zmenený len za účasti územného celku;
 - spôsob zdieľania je určený zákonom;

- spôsob zdieľania sa každoročne mení v rámci prípravy štátneho rozpočtu;
- e) štát stanoví základ i sadzbu dane.

Najčastejšie druhy daní sú dane **dôchodkového typu, majetkové dane, dane nepriame** ako spotrebné dane a dane z pridanej hodnoty, no a nakoniec **obecné dane**. Práve dane z príjmov sú najvýnosnejšími daňami v príjmoch územných rozpočtov. Ide najmä o individuálnu dôchodkovú daň, poprípade o dôchodkovú daň korporácií. Väčšinou je však využitý podiel na celoštátnom výnose týchto daní, teda zdieľané dane pre rozpočty jednotlivých vládnych úrovní (Provazníková, 2009, s. 82; Peková, 2004, s. 256).

3.1.2 Transfery a dotácie

Dotácie do územných rozpočtov sú dôkazom existencie prerozdeľovacích procesov v rámci sústavy verejných rozpočtov, sú prejavom solidarity. Nenávratné dotácie sú rozlišované v dvoch základných formách:

- **špecifické účelové**, sú poskytované na vopred určený účel;
- **všeobecné neúčelové**, obec ich dostane na základe stanoveného kritéria, ale ich použitie má vo svojej kompetencii.

Dotácie môžu byť využité na financovanie bežných i kapitálových výdajov. Ak má dotácia formu určitého percentného podielu na celkových vynaložených výdajoch, jedná sa o dotáciu so spoluúčasťou. Dotácie bez spoluúčasti predstavujú čiastky, ktoré sú poskytnuté obci bez ohľadu na to, či sa obec podieľa na financovaní danej služby zo svojich finančných prostriedkov alebo nie (Provazníková, 2009, s. 89-91; Peková, 2004, s. 291-294).

3.1.3 Nedaňové príjmy

K vlastným nedaňovým príjmom územných rozpočtov patria (Provazníková, 2009, s. 95; Peková a Pilný, 2002, s. 194):

- príjmy z vlastného podnikania;
- užívateľské poplatky za niektoré verejné statky;
- sankčné pokuty;
- príjmy od vlastných neziskových organizácií;
- príjmy z prenájmu alebo z predaja majetku;

- príjmy z obchodovania s cennými papiermi;
- príjmy z mimorozpočtových fondov a iné.

Do príjmov z vlastného podnikania sú zaradené zisky z municipálnych a regionálnych podnikov, podiely na zisku podnikov s majetkovým vkladom obcí, príjmy z prenájmu majetku, príjmy z obchodovania s cennými papiermi (Peková, 2004, s. 281). Obec môže zhodnocovať svoje finančné prostriedky prostredníctvom finančného investovania. Za najbezpečnejší spôsob investovania sa považuje nákup štátnych pokladničných poukážok a štátnych obligácií. Dočasne voľné peňažné prostriedky môže obec uložiť na termínovaný vklad. Ak ich uloží v dôveryhodnom peňažnom ústave, je táto forma investovania minimálne riziková (Peková a Pilný 2002, s. 194).

3.1.4 Návratné príjmy – úvery a pôžičky

Návratné príjmy slúžia hlavne na financovanie dlhodobých investícií územných samospráv. Aj teória verejných financií hovorí, že bežné výdaje by sa mali financovať z bežných príjmov a kapitálové výdaje by mali byť financované pôžičkami a inými kapitálovými príjmami. Územná samospráva môže využiť (Provazníková, 2009, s. 101; Peková, 2004, s. 306):

- úvery – krátkodobý, strednodobý, dlhodobý;
- príjmy z emisie obligácií alebo akcií;
- návratné pôžičky a finančné výpomoci.

Najčastejšie využívaným návratným zdrojom sú **úvery**. Za úver sa ručí väčšinou budúcimi rozpočtovými príjmami. Ak má obec vo svojom vlastníctve nehnuteľný majetok, je možné ručiť za úver ním. Obce môžu ručiť aj cennými papiermi, v tomto prípade ide o tzv. lombardný úver. Peňažný ústav, ktorý úver poskytuje, si však musí overiť, či sú cenné papiere určené k zástave dostatočne likvidné. Skôr ako obec zažiada o úver, musí zistiť či bude schopná znášať úverové zaťaženie. Je nutné vypracovať analýzu minulého hospodárenia a predbežnú analýzu budúceho hospodárenia obce (Peková, 2004, s. 307-309; Peková a Pilný, 2002, 196, 197).

Ďalším spôsobom získania dočasne použiteľných finančných prostriedkov je **emisia cenných papierov**, väčšinou obligácií. Aj táto emisia musí byť zaistená, podobne ako pri úvere. Emitent podrobne informuje verejnosť v akom stave je jeho hospodárenie, čo vypovedá

o bonite daného článku územnej samosprávy. Príjmy z emisie sú však znížené nákladmi potrebnými na emisiu (Peková, 2004, s. 310, 311).

V mnohých prípadoch využívali obce **návratné finančné pôžičky** zo štátnych fondov, zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu iných obcí alebo kraja, ktoré sú buď nízko úročené alebo bezúročné. Zákon o rozpočtových pravidlách upravuje podmienky na poskytnutie a splácanie takýchto finančných výpomocí v rámci rozpočtovej sústavy (Peková, 2004, s. 321).

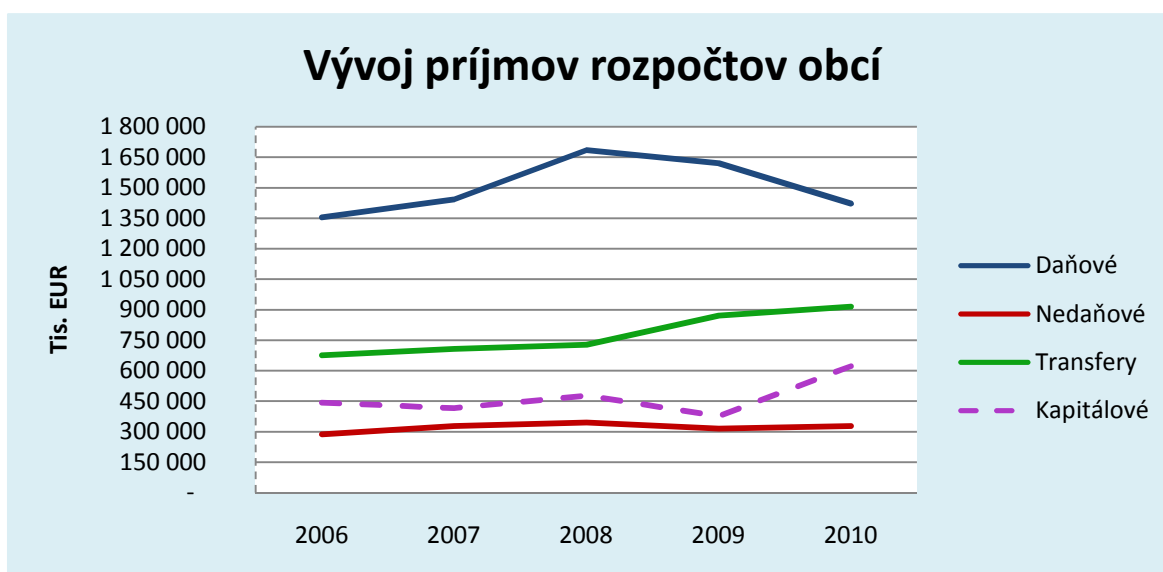
Nižšie uvedená tabuľka 5 prezentuje, aký sa očakával vývoj príjmov obcí na Slovensku za rok 2011.

Tabuľka 5. Očakávaný vývoj príjmov obcí v SR za rok 2011.

Príjmy obcí	v mil. EUR	Na obyvateľa	Na pracujúceho	Medziročná zmena
Daňové príjmy spolu	1 683,90	310	721	18,4%
daň z príjmov fyzických osôb	1 223,80	225	524	23,0%
daň z nehnuteľností	280,9	52	120	5,5%
daň za špecifické služby	174,3	32	75	9,0%
Nedaňové príjmy	495,3	91	212	51,4%
Transfery a granty	1 345,70	248	576	-3,6%
Finančné operácie	354,6	65	152	-51,3%
Príjmy spolu	3 880,10	714	1662	-3,4%

Zdroj: Cena štátu, 2011; vlastné spracovanie

Graf 1 zachytáva vývoj príjmov rozpočtov obcí na Slovensku v rokoch 2006 – 2010.

Graf 1. Vývoj hlavných príjmov rozpočtov obcí v SR (v tis. EUR).

Zdroj: Ministerstvo financií SR, 2005; vlastné spracovanie

3.2 Výdaje rozpočtu obce

Výdajové kompetencie za zabezpečovanie verejných statkov a služieb sú vo väčšine krajín prevedené na jednotlivé časti územnej samosprávy, kde dochádza k decentralizácii verejnej správy. Výdaje územných rozpočtov sa môžu rôznou mierou podieľať na celkových výdajoch rozpočtovej sústavy. Výdaje rozpočtov obcí sú určené na financovanie potrieb lokálneho verejného sektora. Rozsah výdajov v konečnom dôsledku ovplyvňuje rozpočtové obmedzenie zo strany príjmov a rozsah zodpovednosti a právomocí obce.

Obecne sú publikované viaceré hľadiská, podľa ktorých je možné členenie výdajov územných rozpočtov (Provazníková, 2009, s. 209,212).

Ekonomické hľadisko

Výdaje sa podľa tohto kritéria členia na bežné a kapitálové. **Bežné výdaje** slúžia na financovanie bežných, pravidelne sa opakujúcich potrieb. Nazývajú sa aj neinvestičné alebo prevádzkové výdaje. Pomocou **kapitálových výdajov** sa financujú dlhodobé, najmä investičné potreby, ktoré sú spravidla jednorazové. Tieto výdaje tiež súvisia so splácaním istiny pôžičiek, ktoré si obec požičala na financovanie investičných zámerov (Provazníková, 2009, s. 212; Peková, 2004, s. 333). Výdaje je ďalej možné triediť na **nenávratné**, ktorých je väčšina a **návratné**, ktoré vznikajú v prípade, že obec poskytuje pôžičky krátkodobého charakteru inému článku rozpočtovej sústavy (Peková, 2004, s. 334).

Podľa charakteru infraštruktúry

Rozoznávame výdaje **na ekonomickú infraštruktúru**, ktoré sú určené na výrobné účely. Zahrňujú sa sem aj dotácie a pôžičky súkromnému sektoru na podporu podnikania v obci. Ďalej sem patria výdaje na výstavbu a údržbu verejných komunikácií, verejného osvetlenia, verejných priestranstiev, komunálnych bytov a iné. Druhým článkom tohto triedenia sú výdaje **na sociálnu infraštruktúru**, ktoré súvisia so vzdelaním, starostlivosťou o zdravie, slúžia na sociálne peňažné transfery, na prevádzku sociálnych zariadení a ďalšie (Provazníková, 2009, s. 214,215).

Podľa funkcií verejných financií (Peková a Pilný, 2002, s. 335; Marková, 2000, s. 119)

- *Alokačné výdaje* obsahujú:
 - výdaje na nákup služieb od súkromných firiem či od svojich municipálnych podnikov, neziskových organizácií;

- výdaje na uhradenie straty vlastných podnikov.

Alokačné výdaje majú určité stabilizujúce a regulačné účinky. Prostredníctvom nákupu statkov a služieb ovplyvňujú obce celkový dopyt, a tým pôsobia aj na ponuku. To má vplyv na pracovné príležitosti a stabilizáciu zamestnanosti na danom území.

- *Redistribučné výdaje* majú súvislosť hlavne s peňažnými transfermi pre obyvateľov. Tieto transfery majú formu sociálnych dávok, výpomocí pre obyvateľstvo a pod. Obce sa snažia znižovať tieto výdaje tým, že sa snažia zvyšovať vlastné podnikanie, rozširovať verejne prospešné práce, aby sa tým zvýšila zamestnanosť a tým sa znížil objem sociálnych peňažných transferov.
- *Stabilizačné výdaje* sa využívajú na plnenie úloh v oblasti zamestnanosti, ekonomického rastu, stability cenovej hladiny. Využívajú sa nástroje menovej a fiškálnej politiky.

Hľadisko rozpočtového plánovania

Plánované, resp. plánovateľné výdaje územných rozpočtov sa dajú pomerne presne vopred určiť. Väčšinou ide o bežne sa opakujúce výdaje a pri ich rozpočtovaní sa dajú zvažovať možné a únosné úspory. Aj v prípade, ak nastane neplnenie príjmov rozpočtu, musí ich územný celok vynaložiť, ide napr. o výdaje na financovanie prevádzky škôl, výdaje na prevádzku obecného úradu, výdaje na platy zamestnancov obecného úradu a pod (Peková a Pilný, 2000, s. 333; Provazníková, 2009, s. 216).

Neplánované výdaje majú náhodný charakter. Ich vznik a výška sa dá iba ťažko naplánovať. Na ich financovanie často slúžia rezervy. Zaraďujú sa sem finančné podpory občanom pri živelných katastrofách, výdaje sankčného charakteru a iné (Provazníková, 2009, s. 216).

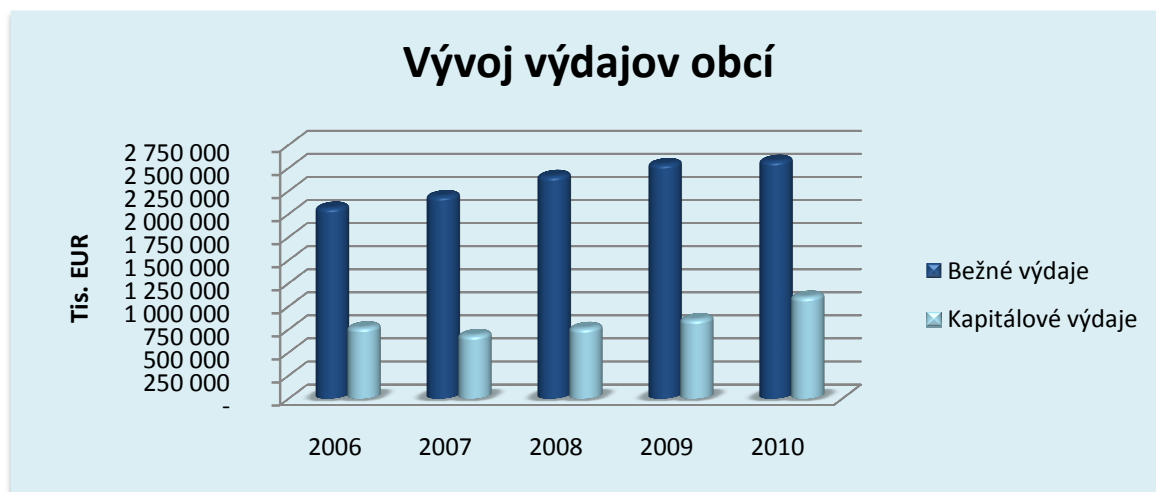
Očekávaný vývoj výdajov obcí na Slovensku je uvedený v tabuľke 6.

Tabuľka 6. Očakávaný vývoj výdajov obcí v SR za rok 2011.

Výdaje obcí	v mil. EUR	Na obyvateľa	Na pracujúceho	Medziročná zmena
Mzdy, odmeny, poistné	1 218,90	224	522	-2,3%
Nákup tovarov a služieb	1 031,60	190	442	9,0%
Transfery	365,1	67	156	1,1%
Kapitálové výdaje	957,9	176	410	-13,3%
Splácanie úrokov	27,2	5	12	20,0%
Finančné operácie, splátky dlhov	156	29	67	-25,5%
Výdaje spolu	3 756,80	692	1 609	-3,5%

Zdroj: Cena štátu, 2011; vlastné spracovanie

Grafický vývoj jednotlivých výdajov obcí na Slovensku v rokoch 2006 – 2010 je uvedený v grafe 2.

Graf 2. Vývoj bežných a kapitálových výdajov obcí v SR (v tis. EUR).

Zdroj: Ministerstvo financií SR, 2005; vlastné spracovanie

4 INVESTÍCIE DO ROZVOJA OBCE

V súkromnom sektore je investovanie charakterizované ako vynakladanie zdrojov za účelom získania úžitkov, ktoré sa očakávajú v dlhšom budúcom časovom období. Rozlišujú sa investície hmotné, finančné a nehmotné (Synek a Kislingerová, 2010, s. 262). Pre rozvoj obcí sú však nutné mnohé investície, ktoré nespĺňajú podmienky ziskovosti a efektívnosti tak, ako to platí pri súkromných investíciách. Patria sem napr. investície do verejnej dopravy, infraštruktúry a pod. Efektívnosť tržného sektora sa meria prostredníctvom produkovaného zisku. V neziskovom sektore táto možnosť nie je, preto sa používajú iné metódy hodnotenia efektívnosti (Rektořík, 2007, s. 41).

Verejné investície musia spĺňať určité kritériá (Maier a Čtyroký, 2000, s. 107-110):

- **obecná prospešnosť** – verejné investície sú najčastejšie vynakladané na poskytovanie verejných statkov. Často sa neskúma čo bolo dosiahnuté, ale čomu sa predišlo alebo zabránilo. Nezistí uje sa koľko zarobil subjekt, ktorý verejné statky využíva, ale koľko by musel vynaložiť, keby sa verejná investícia neuskutočnila.
- **efektívnosť** – verejné investície sú obmedzené objemom zdrojov a je treba rozhodnúť o ich čo najlepšom užití.
- **spravodlivosť** – zdrojom verejných príjmov sú najmä dane poplatníkov. Často je sporné, čo sa dá považovať za spravodlivé. Či rozdeľovanie všetkých rovnakým dielom, rozdeľovanie podľa daňového zaťaženia jednotlivých subjektov alebo rozdeľovanie podľa potreby, teda zvýhodnenie tých, ktorí sa na príjmoch verejného rozpočtu podieľajú najmenej. Spravodlivosť má teda etický i politický charakter.

4.1 Verejne prospešné projekty

Verejne prospešné projekty majú časovo a vecne vymedzený postup činností spolu so stanovených rozpočtom. Výsledkom projektu môže byť budova, strojné zariadenie, vybudovanie infraštruktúry, organizácia podujatí, výskumné a vývojové úlohy. Projekty majú dočasný charakter, presne vymedzený začiatok a koniec (Řízení obcí I., 2008, s. 157). Projekt sa považuje za dokončený, ak sú splnené ciele a zámery investorov. V globále je možné projekt opísať ako (Marek a Kantor, 2009, s. 57,58):

- a) nástroj k zmene;
- b) nerutinný a jedinečný;

- c) zložený zo vzájomne prepojených aktivít;
- d) realizovaný ľuďmi, ktorí za normálnych okolností spolu nepracujú;
- e) dočasný;
- f) má zreteľne stanovený začiatok a koniec;
- g) navrhnutý k dosiahnutiu jasného cieľa;
- h) často riskantný a plný neistoty.

4.1.1 Hodnotiace metódy verejných projektov

Pri verejných investíciách sa nedá zisk použiť ako hodnotiace kritérium. Spravidla sa vytvárajú normatívy a štandardy, ktoré slúžia ako kritérium efektívnosti. Analýzy verejných projektov majú za cieľ vybrať také investičné projekty, ktoré sú schopné čo najlepšie prispieť k rastu spoločenského blahobytu. V nasledujúcom texte sú vymenované používané hodnotiace metódy.

Finančné analýzy

Používajú sa v prípade, ak chce verejný subjekt zistiť aké sú nároky projektu na financovanie. Sleduje sa peňažný tok počas trvania projektu.

Ekonomické analýzy

Tieto analýzy používajú ako vstupné dáta spoločenské ceny, čím sa líšia od ekonomických analýz komerčných projektov, ktoré využívajú tržné ceny.

Analýza nákladov a úžitkov porovnáva súhrn spoločenských nákladov s úžitkami, ktoré sa dajú očakávať pre občanov.

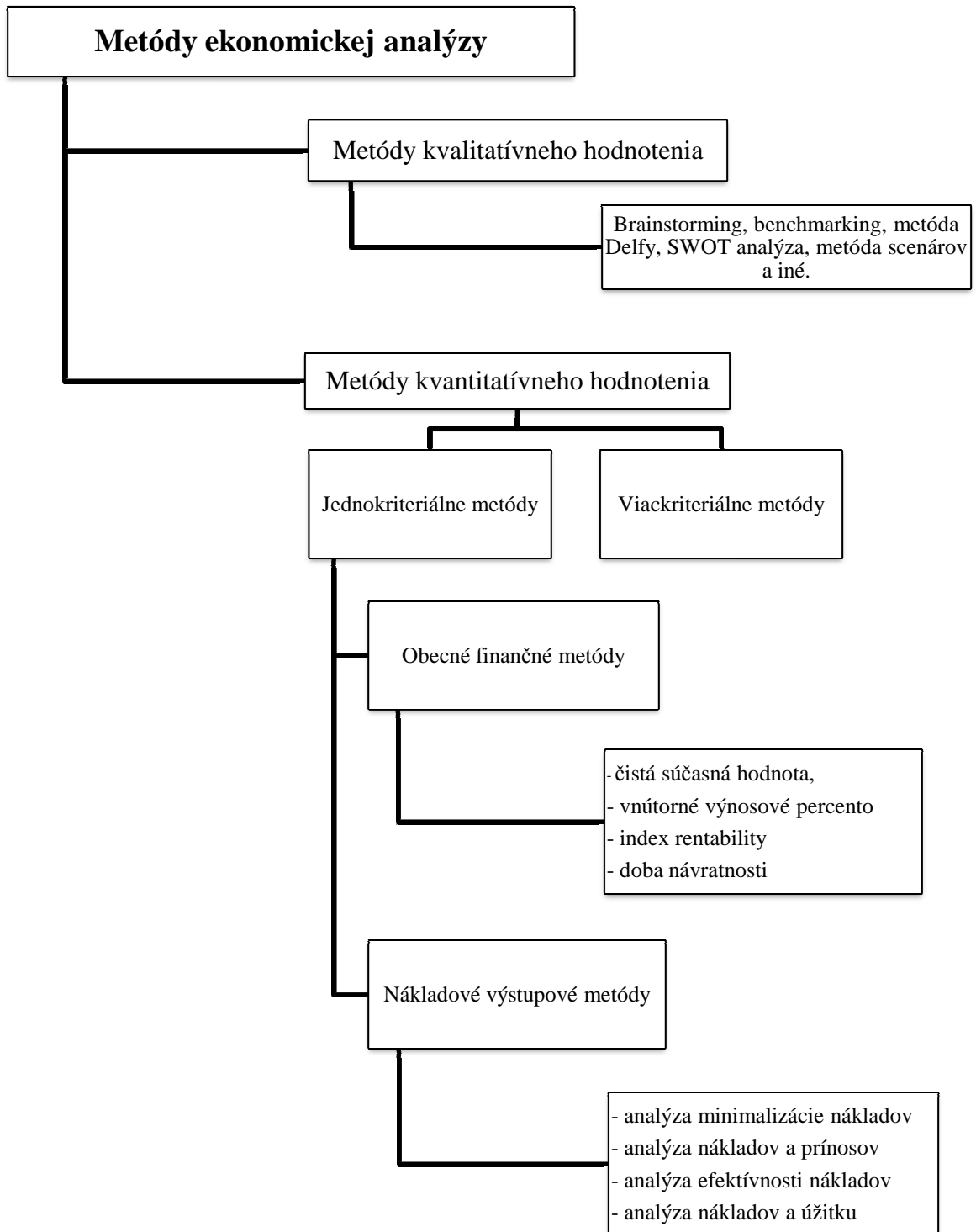
Analýza nákladov a účinnosti sleduje návratnosť v budúcnosti, teda aj po skončení projektu.

Analýza ekonomického dopadu je zameraná na skúmanie ekonomických dôsledkov prerozdelenia zdrojov.

Sociálne analýzy

Analýza sociálnych dôsledkov zisťuje, kto je ziskový a kto stratový novým rozdelením spoločného bohatstva (Maier a Čtyroký, 2000, s. 110,111).

Rektořík (2007) vo svojej publikácii člení metódy ekonomickej analýzy nasledovne:

Obrázok 2. Schéma rozdelenia metód ekonomickej analýzy.

Zdroj: Rektořík, 2007, s. 56; vlastné spracovanie

4.2 Financovanie rozvojových investícií

Obce majú možnosť financovať rozvojové projekty dvoma spôsobmi:

- z vlastných zdrojov;
- z cudzích prostriedkov.

Vlastné zdroje na financovanie investícií obec získa predajom nepotrebného alebo nevyužívaného majetku alebo nasporením prostriedkov. Po určitý čas musí obec vykazovať prebytok v hospodárení a tieto prebytky navyšovať napr. v peňažných fondoch. Často však naliehavosť investičnej akcie vedú obec k tomu, aby si zaobstarala **cudzíe finančné zdroje**. Obec pri preberaní takéhoto záväzku musí uvažovať o únosnosti zadĺženia z hľadiska objemu, nákladov, trvania a formy dlhu (Hrabalová, 2004, s. 57).

4.2.1 Formy dlhu

Obec môže čerpať **úver od peňažného ústavu**, pričom je vnímaná ako menej rizikový dlžník v porovnaní s podnikateľským subjektom, preto má i dostatočne dobrý prístup k bankovému úveru. Väčšinou je úver viazaný účelom, na ktorý boli prostriedky poskytnuté. Obec ručí obvykle majetkom, vyskytuje sa aj ručenie treťou osobou alebo budúcimi príjmami obce (Hrabalová, 2004, s. 59).

Pôžičky z iných verejných rozpočtov a návratné finančné výpomoci majú spravidla zvýhodnenú úrokovú sadzbu alebo sa jedná o bezúročné pôžičky. Závisí na obci a na jej iniciatíve, či má o takéto prostriedky záujem. Podmienky poskytnutia pôžičky vrátane jej splatnosti a úročenia sú uvedené v podmienkach jednotlivých programov (Hrabalová, 2004, s. 60).

Ďalšou formou dlhu môže byť **emisía komunálnych dlhopisov**. Komunálne dlhopisy vydáva priamo obec, ktorá má k dispozícii odborníkov v danej oblasti alebo banka, ktorá z výťažku ich predaja poskytne obci úver. Ručenie je zabezpečené majetkom obce. U jednorázovo splatných obligácií sa po dobu trvania dlhu splácajú úroky a istina sa splatí až po skončení dlhu (Hrabalová, 2004, s. 60).

Vystavením **zmenky** si obec môže zabezpečiť finančné prostriedky s možnosťou uhradiť finančné záväzky s určitým odstupom. Využíva sa aj možnosť eskontu zmeniek, kedy peňažný ústav odkúpi od klienta zmenku pred lehotou splatnosti za cenu, ktorá sa rovná nominálnej hodnote zníženej o úrok. Obec, ako majiteľ zmenky, predkladá zmenku peňaž-

nému ústavu a získava eskontný úver. V Českej aj Slovenskej republike nie je však využívanie zmeniek príliš rozšírené (Hrabalová, 2004, s. 62).

Niektoré druhy investičných zámerov môžu byť financované pomocou zmluvy s leasingovou spoločnosťou, ide o **finančný leasing**. Obciam je umožnené využívanie majetku po určitú dobu, bez toho aby sa stal obecným vlastníctvom. Od iných foriem financovania cudzími zdrojmi sa líši tým, že veriteľ – prenajímateľ sa stáva vlastníkom investície (Hrabalová, 2004, s. 62).

Býva v záujme občanov, aby sa určitá investičná akcia realizovala, a teda je vhodné, aby určitou formou prispeli k jej realizácii. Obec môže získať **pôžičku od občanov**. Argumentom môže byť, že ak občania poskytnú obci pôžičku, budú sa cítiť viac zapojení do diania a dá sa predpokladať, že sa budú viac zaujímať o to, akým spôsobom boli prostriedky využité. Aj keď si to občania mnohokrát neuvedomujú, tak stále prispievajú na financovanie obce, pretože podstatnú časť obecných príjmov tvoria práve daňové príjmy. Obec si však musí uvedomiť náročnosť celej operácie, kedy musí investičné zámery odprezentovať občanom, presvedčiť ich, uzavrieť, evidovať a plniť veľký počet zmlúv a pod (Hrabalová, 2004, s. 63, 64).

4.3 Fondy Európskej únie

Fondy Európskej únie sú pre obce príležitosťou, ako sa priblížiť vyspelým európskym štátom. Súčasný programový obdobia 2007 – 2013 je pre Slovenskú republiku prvým programovým obdobím, v ktorom má možnosť čerpať prostriedky z fondov EÚ v priebehu celého jeho trvania. Počas tohto programového obdobia bola pre Slovenskú republiku schválená podpora viac ako 11 mld. Eur. Strategickým cieľom je výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov, slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja. Na realizáciu štrukturálnej politiky slúžia štrukturálne fondy a Kohézny fond (NSRR SR 2007-2013, 2008; Eurofondy.eu, 2007).

Štrukturálne fondy

Prostredníctvom štrukturálnych fondov sa financujú viacročné programy regionálneho rozvoja. Nárok na ich využívanie majú členské štáty EÚ a programujú sa na sedemročné obdobia. Hlavnými finančnými nástrojmi sú:

- *Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF);*
- *Európsky sociálny fond (ESF).*

Kohézny fond

Kohéznym fondom sú podporované veľké infraštruktúrne projekty v oblasti životného prostredia a transeurópskych dopravných sietí (Informatizácia, 2009).

Doterajšie čerpanie fondov Európskej únie je vyčíslené v tabuľke 7.

Tabuľka 7. Čerpanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pre PO 2007 – 2013.

Operačný program	Závazok 2007-2013 v EUR	Podiel čerpania ŠF/KF k 31.12.2011 (v %)
OP Vzdelávanie	617 801 578	13,36
OP Zamestnanosť s sociálna inklúzia	881 801 578	34,59
OP Informatizácia spoločnosti	988 095 405	9,04
OP Životné prostredie	1 820 000 000	18,98
Regionálny OP	1 554 503 927	38,62
OP Doprava	3 206 904 595	23,19
OP Zdravotníctvo	250 000 000	42,49
OP Konkurencia a hosp. rast	777 000 000	37,73
OP Technická pomoc	97 601 421	39,8
OP Bratislavský kraj	95 207 607	30,54
OP Výskum a vývoj	1 209 415 373	20,14
SPOLU	11 498 331 484	25,02

Zdroj: Eurofondy, 2007-2013; vlastné spracovanie

II. PRAKTICKÁ ČASŤ

5 CHARAKTERISTIKA OBCE DECHTICE

Obec Dechtice sa rozprestiera na úpätí Malých Karpát v nadmorskej výške 182 - 380 m n. m. Je súčasťou okresu Trnava a patrí pod Trnavský samosprávny kraj. Prvá písomná zmienka o obci sa objavila v roku 1258 pod názvom villa Degce.

Celková výmera územia obce je 19,5 km². Hustota zaľudnenia je 95 obyvateľov na km². K 31.12.2010 obec evidovala 1 853 občanov. Viac k štruktúre obyvateľstva je v grafe 3 a v tabuľke 8.

Graf 3. Štruktúra obyvateľov Dechtíc k 31.12.2010.

Zdroj: ŠÚ SR - Mestská a obecná štatistika SR, 2011; vlastné spracovanie

Tabuľka 8. Štruktúra občanov podľa veku k 31.12.2010.

Vek občanov	Počet
Predproduktívny vek (0-14)	270
Produktívny vek ženy (15-54)	558
Produktívny vek muži (15-59)	619
Poproduktívny vek (55+ženy, 60+muži)	406

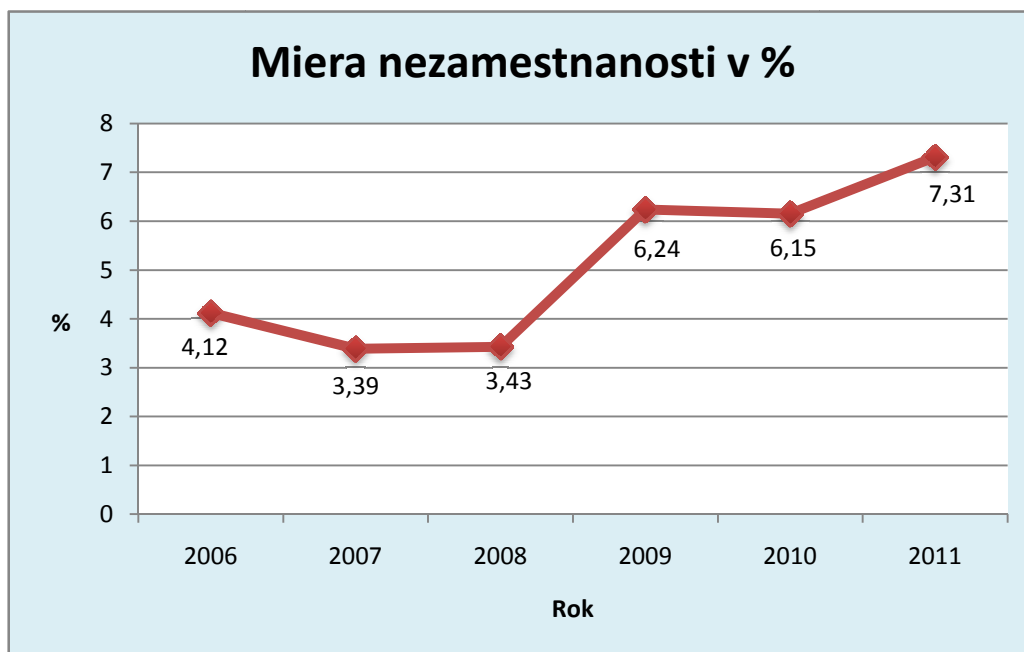
Zdroj: ŠÚ SR - Mestská a obecná štatistika SR, 2011; vlastné spracovanie

Obyvatelia v produktívnom veku často cestujú za prácou do okolitých miest. Veľa ľudí má prácu v Trnave, v Piešťanoch, v Jaslovských Bohuniciach. K najvýznamnejším zamestnávateľom v okrese Trnava patria nasledujúce spoločnosti, v ktorých sú zamestnaní aj mnohí Dechtičania (Práca v Trnave, 2008):

- Faurecia Slovakia, s. r. o. - Trnava (výroba komponentov pre automobilový priemysel),

- I.D.C. Holding, a. s. - Trnava (výroba cukrovínek a trvanlivého pečiva),
- Johns Manville Slovakia, a. s. - Trnava (výroba a spracovanie sklenených vlákien),
- Metal design Slovakia, a. s. - Hrnčiarovce nad Parnou (výroba kovového nábytku),
- Peugeot Citroën Trnava, s. r. o. - Trnava, Zavar (výroba automobilov),
- Samsung Electronics LCD Slovakia, s. r. o. - Voderady (výroba LCD modulov),
- Slovenské elektrárne, a. s. - Jaslovské Bohunice (výroba elektrickej energie),
- Swedwood Slovakia, s. r. o. - Trnava (výroba nábytku)
- VUJE, a. s. - Trnava (energetika),
- ZF Boge Elastmetall Slovakia, a. s. - Trnava (výroba gumokovových dielov a systémov tlmenia pre automobilový priemysel),
- ZF SACHS Slovakia, a. s. - Trnava (výroba hydrodynamických meničov, výroba spojok pre osobné a nákladné automobily), a mnohé ďalšie.

Tak ako v iných regiónoch Slovenska, aj v trnavskom regióne trápí ľudí nedostatok pracovných miest. **Vývoj nezamestnanosti** v okrese Trnava zobrazuje graf 4.

Graf 4. Vývoj nezamestnanosti v okrese Trnava.

Zdroj: RegDat, 2012; vlastné spracovanie

Evidovaná miera nezamestnanosti v Trnavskom samosprávnom kraji je vyčíslená v tabuľke 9.

Tabuľka 9. Miera nezamestnanosti v Trnavskom samosprávnom kraji.

Rok	Miera nezamestnanosti v %	Podiel na SR v %	Spolu (tis. osôb)
2006	8,8	7,2	25,4
2007	6,5	6,4	18,7
2008	6,2	7,1	18,3
2009	9,1	8,5	27,5
2010	12,0	9,4	36,6

Zdroj: ŠÚ SR, 2011; vlastné spracovanie

Občianska vybavenosť obce je pomerne rozsiahla. Obec Dechtice ponúka napríklad:

- oblasť školstva - materská škola, základná škola,
- zdravotné stredisko s ambulanciou praktického lekára pre deti a dorast, ambulanciou stomatóloga, ambulanciou praktického lekára pre dospelých a s gynekologickou ambulanciou, lekáreň,
- záujmová činnosť - spevácky zbor z Dechtíc, dychová hudba Dechtičanka, Dobrovoľný hasičský zbor, Zväz záhradkárov, Zväz dôchodcov,
- oblasť kultúry - Kultúrny dom Dechtice, obecná knižnica,
- oblasť športu - futbalový klub TJ Družstevník Dechtice, Dechtická hokejbalová liga.

Od roku 1975 je v obci verejný vodovod, od roku 1992 kanalizácia a čistička odpadových vôd, od roku 1993 káblová televízia a od roku 1996 plynovod. V obci poskytuje obyvateľom služby matričný úrad aj poštový úrad. V obci bol vybudovaný zberný dvor i multifunkčné ihrisko (Obec Dechtice, 2012).

Starostom Dechtíc je Karol Zachar, ak je neprítomný, zastupuje ho Ing. Peter Roháč. Obecné zastupiteľstvo tvorí 9 poslancov.

Dechtice a okolie obce sú turisticky prítiažlivým cieľom. Samotná história obce je bohatá. V obci je najvzácnejšou pamiatkou Kostol Všetkých svätých na cintoríne (Príloha P I), ktorý bol postavený v roku 1172. Kostol má románsky pôdorys, ktorý je neobyčajný

a unikátny v rámci celého Slovenska. V interiéri kostola boli objavené vzácne fresky zobrazujúce život Krista (Obec Dechtice, 2012).

Ďalšími zaujímavými miestami sú napr. zrúcanina starobylého Kostola a Kláštora svätej Kataríny Alexandrijskej, kaplnka z roku 1743 zasvätená Panne Márii Karmelskej, poľovnícky kaštieľ Planinka.

6 ANALÝZA HOSPODÁRENIA OBCE

Na začiatku tejto kapitoly sa venujem analýze aktív a pasív obce Dechtice. V tejto časti práce sú použité údaje z rozvahy obce za jednotlivé roky.

V ďalších podkapitolách je vypracovaná analýza rozpočtového hospodárenia obce v období 2008 - 2011. Sledujem najmä rozdiely medzi plánovanými a skutočnými hodnotami jednotlivých ukazovateľov v danom období. Analýza príjmov a výdavkov je vykonaná na zistenie tendencie týchto veličín, či stúpajú alebo klesajú a aký majú dopad na hospodárenie obce.

6.1 Štruktúra aktív a pasív obce

Štruktúru aktív obce Dechtice zhrňuje tabuľka 10.

Tabuľka 10. Štruktúra aktív obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Neobežný majetok	3 186 833	4 219 485	3 691 971	3 716 967
Dlhodobý nehmotný majetok	428	380	332	291
Dlhodobý hmotný majetok	2 800 526	3 833 226	3 305 760	3 330 797
Dlhodobý finančný majetok	385 879	385 879	385 879	385 879
Obežný majetok	191 543	172 515	494 551	480 442
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	60 141	54 472	427 736	402 180
Krátkodobé pohľadávky	54 060	16 552	18 892	11 777
Finančné účty	77 297	101 491	47 923	66 485
Časové rozlíšenie	2 614	806	166	1 530
Aktíva celkom	3 380 990	4 392 806	4 186 688	4 198 939

Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

Tabuľka 10 ukazuje, že v sledovanom období neprišlo k výrazným zmenám v neobežnom majetku. Najväčšiu časť dlhodobého majetku tvorí dlhodobý hmotný majetok, ide predovšetkým o pozemky a stavby.

V rokoch 2010 a 2011 tvorí najväčšiu časť obežného majetku položka zúčtovania medzi subjektmi VS. Obsahom finančných účtov sú predovšetkým bankové účty.

Položka časového rozlíšenia predstavuje v celej výške náklady budúcich období.

Nasledující tabulka 11 obsahuje strukturu pasív obce.

Tabulka 11. Štruktúra pasív obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Vlastné imanie	1 818 376	1 781 898	1 659 490	1 562 230
Nevysporiadaný VH z min. rokov	1 836 238	1 813 778	1 781 896	1 645 718
VH za účtovné obdobie	-17 862	-31 880	-122 406	-83 488
Cudzie zdroje	932 310	1 337 721	1 255 637	1 190 940
Rezervy	9 487	9 160	8 007	9 929
Zúčtovanie medzi subjektmi VS	4 979	0	23	24
Dlhodobé záväzky	760 875	858 624	833 751	828 152
Krátkodobé záväzky	16 393	130 010	99 907	117 548
Bankové úvery a výpomoci	140 576	339 927	313 949	235 287
Časové rozlíšenie	630 304	1 273 187	1 271 561	1 445 769
Pasíva celkom	3 380 990	4 392 806	4 186 688	4 198 939

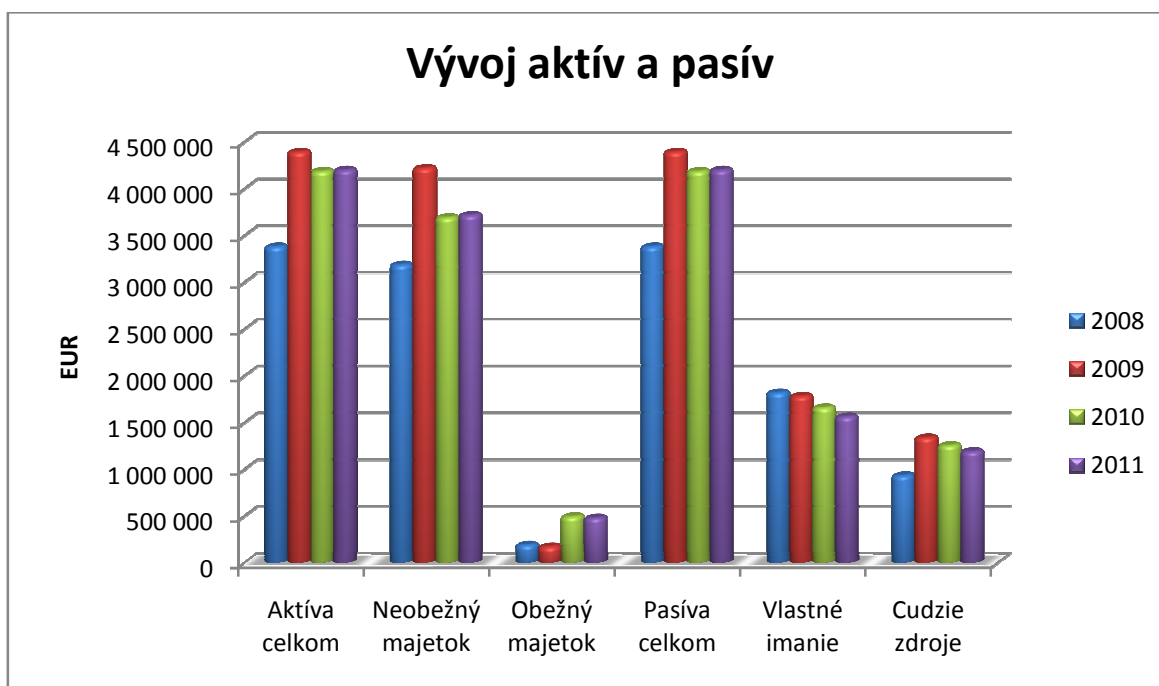
Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

V tabuľke 11 sú vyčíslené hodnoty vlastných a cudzích zdrojov obce. Vlastné zdroje obce Dechtice tvorí nerozdelený výsledok hospodárenia minulých rokov a výsledok hospodárenia za dané účtovné obdobie. Hodnota vlastného imania sa každý rokom znižuje. Je to spôsobené tým, že obec už štyri účtovné obdobia idúce za sebou vykazuje stratu, ktorá je krytá nevysporiadaným výsledkom hospodárenia z minulých rokov.

Cudzie zdroje tvoria predovšetkým dlhodobé záväzky a bankové úvery. Do dlhodobých záväzkov je zaradený dlhodobý úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Bankový úver má obec v Dexia Banke, tento úver je splatný v roku 2016.

Položka časového rozlíšenia predstavuje v celom objeme výnosy budúcich období.

Graf 5 graficky zachytáva vývoj aktív a pasív a ich jednotlivých položiek.

Graf 5. Vývoj jednotlivých aktív a pasív v rokoch 2008 – 2011.

Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

6.2 Celkové príjmy a výdaje obce v rokoch 2008 - 2011

Základnou úlohou je zistiť aké mala obec celkové príjmy a výdaje v sledovanom období a či hospodárila s prebytkom alebo so schodkom v rozpočte.

Tabuľka 12. Príjmy a výdaje obce Dechtice v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Príjmy celkom	2 130 485	2 044 799	976 314	807 653
Výdaje celkom	2 078 504	1 982 683	976 291	805 965
Celkový prebytok	51 982	62 116	23	1 688

Zdroj: Záverečný účet obce 2008-2011; vlastné spracovanie

Z hodnôt uvedených v tabuľke 12 vyplýva, že obec počas sledovaného obdobia vykazovala prebytkový rozpočet. V roku 2010 výrazne klesla hodnota prebytku oproti predchádzajúcim obdobiam. Dôvodom je zníženie celkových príjmov a výdajov a taktiež zníženie príjmov z finančných operácií na 54 423 EUR a zvýšenie výdajov z finančných operácií na 150 037 EUR. Tieto výdaje boli použité vo výške 77 537 EUR na splácanie istiny z prijatých úverov a 72 500 EUR na splatenie pôžičky.

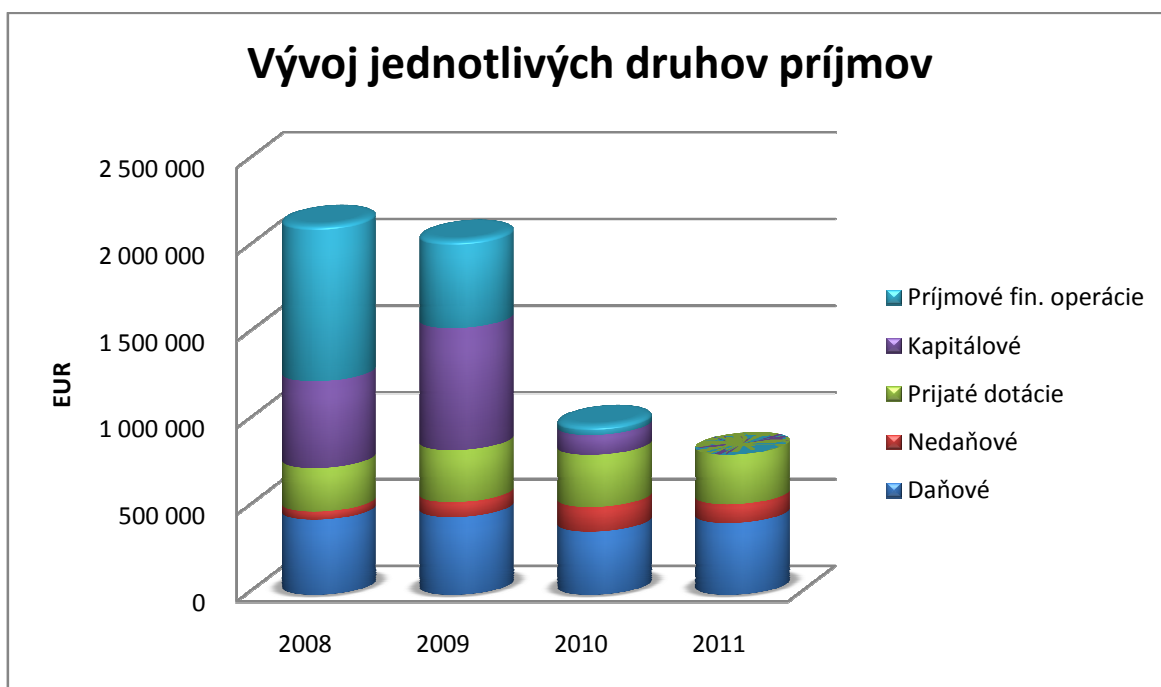
6.3 Príjmy obce v období 2008 – 2011

Tabuľka 13. Výška a podiel jednotlivých druhov príjmov obce Dechtice v EUR.

Príjmy	2008		2009		2010		2011	
Daňové	433 380	20%	448 623	22%	364 833	37%	414 340	51%
Nedaňové	46 438	2%	85 636	4%	141 812	15%	107 555	13%
Prijaté dotácie	251 544	12%	300 179	15%	300 403	31%	285 758	35%
Kapitálové	500 000	23%	703 349	34%	114 843	12%	0	0%
Príjmové fin. operácie	899 124	42%	507 012	25%	54 423	6%	0	0%
Celkom	2 130 485	100%	2 044 799	100%	976 314	100%	807 653	100%

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

K najvýznamnejším príjmom obce patria každoročne daňové príjmy, ako je vidieť v tabuľke 13. Významnú úlohu zohrávajú aj kapitálové príjmy, ktoré sú väčšinou určené na rôzne rekonštrukcie a výstavbu nových objektov. V rokoch 2008 a 2009 tvorili podstatnú časť príjmov aj príjmové finančné operácie. Podrobnejší rozbor jednotlivých príjmov sa nachádza v nasledujúcom texte a ich vývoj je zobrazený v grafe 6.

Graf 6. Výška jednotlivých príjmov v sledovanom období.

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

6.3.1 Analýza daňových príjmov

Daňové bežné príjmy (Tab. 14) tvoria najvýznamnejšiu zložku rozpočtu. Najväčší podiel na daňových príjmoch má výnos dane poukazovanej územnej samospráve zo štátu, tzv.

podielové dane zo štátneho rozpočtu, dane z nehnuteľností, daň za komunálne odpady a daň za jadrové zariadenia.

Tabuľka 14. Plánované a skutočné daňové príjmy v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Plánované	487 685	447 313	366 799	416 851
Skutočné	433 380	448 623	364 833	414 340
Plnenie rozpočtu	88,86%	100,29%	99,46%	99,40%

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

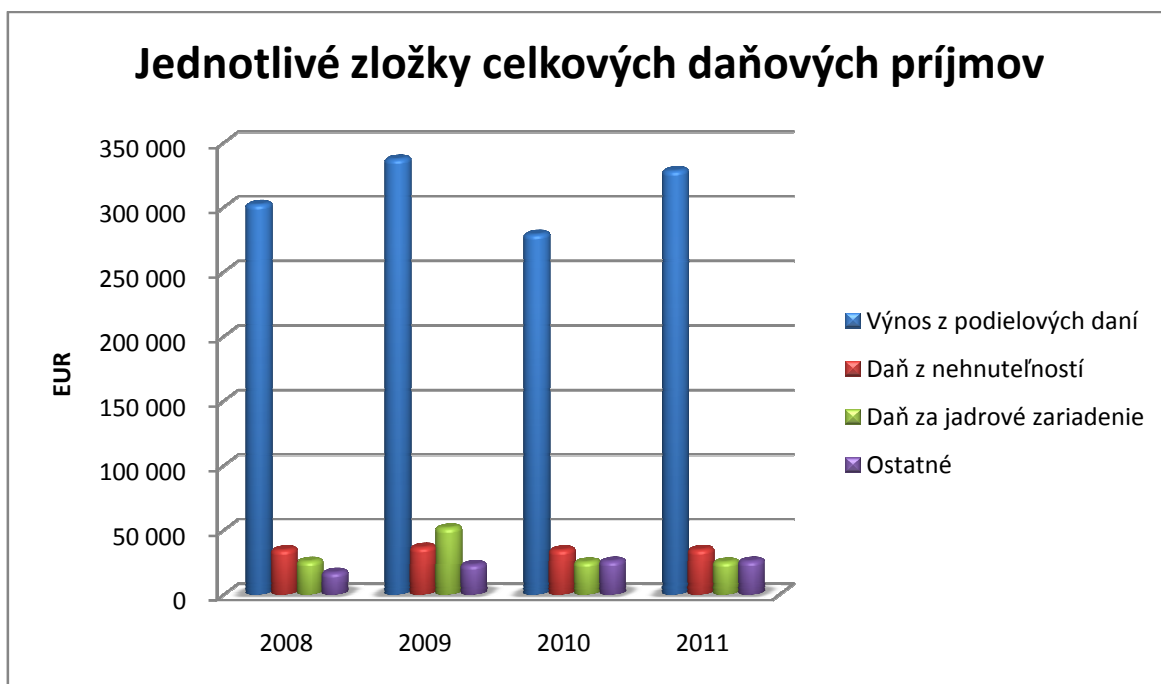
Skutočné daňové príjmy v roku 2008 boli o 11,14 % nižšie ako plánované. Bolo to spôsobené zrejme tým, že bolo stanovené príliš vysoké plánované číslo. V ostatných rokoch je plnenie rozpočtu takmer vždy na 100 %.

V nasledujúcej tabuľke 15 a v grafe 7 sú bežné daňové príjmy analyzované podrobnejšie.

Tabuľka 15. Rozdelenie daňových príjmov v EUR.

Daňové príjmy	Rok			
	2008	2009	2010	2011
Výnos z podielových daní	302 065	337 205	278 890	328 206
Daň z nehnuteľností	34 688	36 588	34 685	34 876
Daň za psa	697	973	1 019	1 018
Daň za nevýherné hracie prístroje	0	0	100	100
Daň za užívanie verej. priestranstva	664	1 203	1 457	1 349
Daň za komunálne odpady	15 634	19 908	22 318	22 427
Daň za jadrové zariadenie	25 858	51 684	25 302	25 302
Daň za dobývací priestor	166	1 062	1 062	1 062

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

Graf 7. Jednotlivé daňové príjmy v rokoch 2008 – 2011.

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

Na prvý pohľad je zjavné, že najväčší podiel na daňových príjmoch majú výnosy z podielových daní. Ide najmä o podiel na dani z pridanej hodnoty, podiel na dani z príjmov právnických osôb a fyzických osôb zo závislej činnosti. Ostatné daňové príjmy nemajú taký veľký podiel, ale pre fungovanie obce sú veľmi dôležité. Významné zastúpenie majú najmä daň z nehnuteľností, daň za komunálne odpady a daň za jadrové zariadenie.

6.3.2 Analýza nedaňových príjmov

K významným nedaňovým príjmom obce Dechtice (Tab. 16) patria príjmy z prenájmu budov, príjmy za správne poplatky, za káblovú televíziu, opatrovateľskú službu a príjmy z dobropisov.

Tabuľka 16. Plánované a skutočné nedaňové príjmy v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Plánované	23 302	76 572	129 074	105 045
Skutočné	46 438	85 636	141 812	107 555
Plnenie rozpočtu	199,29%	111,84%	109,87%	102,39%

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

Nedaňové príjmy každoročne stúpajú. Plnenie rozpočtu v sledovanom období prevyšuje 100 %, čo je pre obec pozitívne.

6.3.3 Analýza prijatých dotácií a grantov

Tabuľka 17. Plánované a skutočné prijaté dotácie v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Plánované	251 544	300 176	300 403	285 758
Skutočné	251 544	300 179	300 403	285 758
Plnenie rozpočtu	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

Plánované a skutočné dotácie (Tab. 17) sa v každom roku zhodovali, a tak bolo plnenie rozpočtu na 100 %. Prijaté granty a transfery boli určené hlavne na matričnú činnosť, na voľby, v roku 2010 bola prijatá čiastka 9 800 EUR na archeologický výskum rotundy, v roku 2009 poskytlo Ministerstvo životného prostredia SR dotáciu na vybudovanie verejnej zelene na námestí v objeme 3 319 EUR. Každý rok tvoria najväčší podiel na celkovom objeme dotácie od krajského školského úradu na zabezpečenie chodu a fungovania základnej školy. V roku 2010 bola táto čiastka v hodnote 255 639 EUR. Granty a transfery sú účelovo viazané a boli použité v súlade s určeným účelom.

6.3.4 Analýza kapitálových príjmov

Do kapitálových príjmov sa zahrňujú príjmy z predaja pozemkov a prijaté kapitálové granty a transfery, ktoré obec získala na určené účely. V roku 2009 získala obec kapitálové granty napr. na vybudovanie zberného dvora, na rekonštrukciu základnej školy, na výmenu okien na budove obecného úradu. V roku 2010 boli kapitálové transfery použité na vybudovanie multifunkčného ihriska a na rekonštrukciu základnej školy.

Tabuľka 18. Plánované a skutočné kapitálové príjmy v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Plánované	500 133	701 856	114 843	0
Skutočné	500 000	703 349	114 843	0
Plnenie rozpočtu	99,97%	100,21%	100,00%	-

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

Tabuľka 18 ukazuje, že rozpočet bol každoročne splnený podľa plánu. V roku 2010 hodnota kapitálových príjmov výrazne klesla oproti predchádzajúcemu roku. V roku 2009 boli vysokou položkou v kapitálových príjmoch kapitálové transfery. Vo výške 263 910 EUR obec prijala kapitálový grant na výstavbu 21 bytových jednotiek, 151 550 EUR na vybudovanie zberného dvora a 240 134 EUR na rekonštrukciu budovy základnej školy. Najmä kvôli týmto trom vysokým položkám sú kapitálové príjmy v roku 2009 oveľa vyššie ako

v nasledujúcom roku. V roku 2011 obec nehospodárila so žiadnymi kapitálovými príjmami.

6.3.5 Analýza príjmových finančných operácií

Tabuľka 19. Plánované a skutočné príjmové fin. operácie v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Plánované	1 046 870	507 012	54 423	0
Skutočné	899 124	507 012	54 423	0
Plnenie rozpočtu	85,89%	100,00%	100,00%	-

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

Do položky príjmové finančné operácie (Tab. 19) sú zaradené prevody z rezervného fondu a najmä rôzne úvery. V roku 2008 tvorili príjmové finančné operácie návratné finančné zdroje, t. j. úvery vo výške 762 365 EUR. Tieto prostriedky boli využité na vyrovnanie schodku obce. V roku 2009 boli prijaté návratné zdroje vo výške 448 260 EUR. V roku 2011 obec neevidovala žiadne príjmy z finančných operácií.

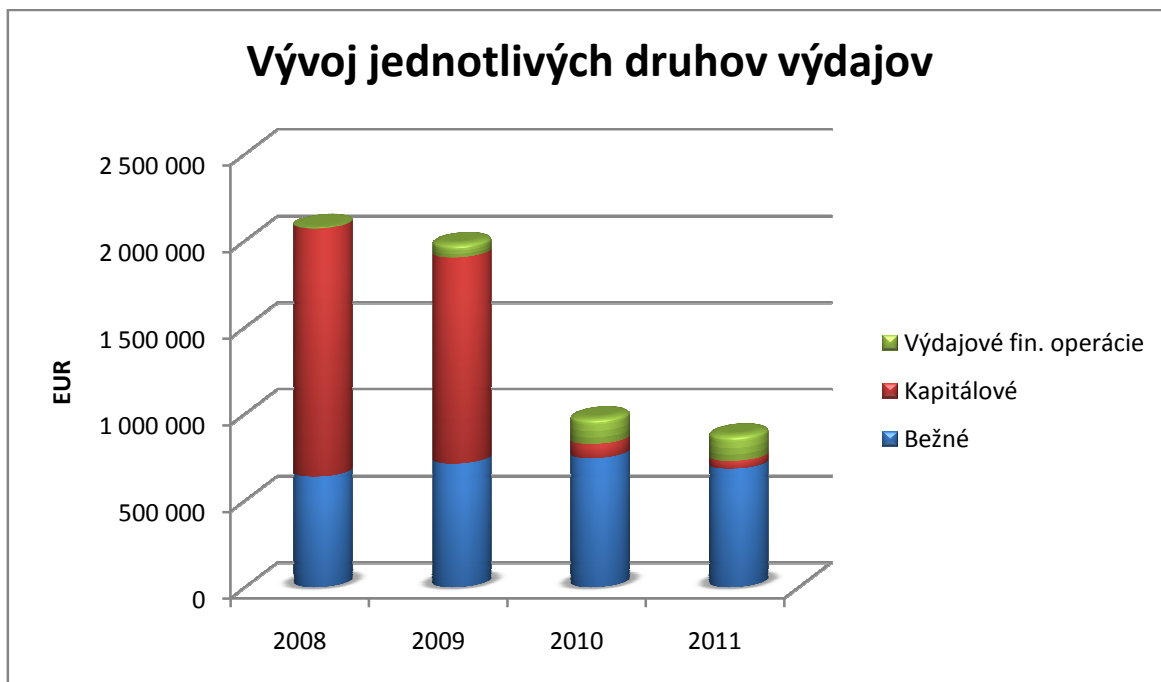
6.4 Výdaje obce v období 2008 – 2011

Tabuľka 20. Výška a podiel jednotlivých druhov výdajov obce Dechtice v EUR.

Rok	2008		2009		2010		2011	
Bežné	637 755	31%	712 629	36%	744 631	76%	683 633	78%
Kapitálové	1 431 720	69%	1 191 153	60%	81 623	8%	44 429	5%
Výdajové fin. operácie	9 029	0%	78 901	4%	150 037	15%	150 037	17%
Celkom	2 078 504	100%	1 982 683	100%	976 291	100%	878 099	100%

Zdroj: Záverečný účet obce 2008-2011; vlastné spracovanie

V rokoch 2008 a 2009 nadpolovičnú časť všetkých výdajov (Tab. 20) tvorili kapitálové výdaje. V roku 2010 sa tento trend zmenil a najvýznamnejšími sa stali bežné výdaje. V nasledujúcich podkapitolách sú výdaje obce podrobnejšie analyzované. Vývoj jednotlivých druhov výdajov je vyobrazený v grafe 8.

Graf 8. Výška jednotlivých výdajů v sledovanom období.

Zdroj: Závěrečný účet obce 2008-2011; vlastné spracovanie

6.4.1 Analýza bežných výdajů

Tabuľka 21. Plánované a skutočné bežné výdaje v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Plánované	659 895	746 007	733 882	683 607
Skutočné	637 755	712 629	744 631	683 633
Plnenie rozpočtu	96,64%	95,53%	101,46%	100,00%

Zdroj: Závěrečný účet obce 2008-2011; vlastné spracovanie

Vypočítané plnenie rozpočtu v tabuľke 21 nám ukazuje, že v rokoch 2008 a 2009 neboli vyčerpané všetky výdaje, ktoré boli naplánované. Časť peňažných prostriedkov sa teda ušetrila. V roku 2010 obec využila o 1,46 % viac prostriedkov oproti plánu. Najväčší objem výdajů bol využitý na vzdelávanie v celkovej výške 397 556 EUR v roku 2010. Ďalšie dôležité položky sú výdavky verejnej správy, výdavky na zdravotníctvo, na sociálne zabezpečenie, na rekreáciu, kultúru a náboženstvo, na ochranu životného prostredia a iné.

6.4.2 Analýza kapitálových výdajov

Tabuľka 22. Plánované a skutočné kapitálové výdaje v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Plánované	1 639 580	1 208 021	81 623	44 429
Skutočné	1 431 720	1 191 153	81 623	44 429
Plnenie rozpočtu	87,32%	98,60%	100,00%	100,00%

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

V sledovanom období, podľa tabuľky 22, skutočné kapitálové výdaje neprekročili plánované hodnoty. V rokoch 2008 a 2009 boli kapitálové výdaje oveľa vyššie ako v roku 2010. V týchto rokoch totiž boli vynaložené finančné prostriedky na bývanie a občiansku vybavenosť. V roku 2009 mala táto položka výšku 668 140 EUR, v roku 2010 to bolo len 11 201 EUR.

6.4.3 Analýza výdajových finančných operácií

Tabuľka 23. Plánované a skutočné výdajové fin. operácie v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Plánované	9 062	78 901	150 037	77 903
Skutočné	9 029	78 901	150 037	77 903
Plnenie rozpočtu	99,63%	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy 2008-2011; vlastné spracovanie

Výdajové finančné operácie zahrňujú najmä splácanie istín z prijatých úverov a pôžičiek.

6.5 Vyhodnotenie analýzy hospodárenia obce

Analýza hospodárenia obce Dechtice v období 2008 – 2011 vypovedá o tom, že obec s dostupnými finančnými prostriedkami hospodári efektívne. Analýza aktív a pasív zobrazuje štruktúru majetku obce a zdroje krytia. Analýza príjmov a výdajov dokazuje, že skutočné výsledky rozpočtu sa v jednotlivých rokoch príliš neodlišujú od plánovaných hodnôt, obec teda správne odhaduje a kalkuluje výšku príjmov a výdajov. Analýza zobrazuje štruktúru a zloženie príjmov a výdajov.

Hlavným cieľom obce Dechtice je čo najlepšie hospodáriť so svojím majetkom. Na to, aby mohla obec udržiavať a stále zlepšovať štruktúru majetku, potrebuje dostatok finančných prostriedkov. Tieto prostriedky získava z vlastných zdrojov, ďalej prijíma dotácie a granty od rôznych poskytovateľov a taktiež využíva dostupné návratné finančné zdroje. Prostredníctvom týchto finančných zdrojov sa obec snaží uskutočňovať projekty, vďaka ktorým sa

zlepší celkový vzhľad obce, zabezpečí sa ekonomický rozvoj a vzrastie úroveň kvality života pre občanov.

7 VYBRANÉ UKAZOVATELE FINANČNEJ ANALÝZY

Finančná analýza slúži na hodnotenie úspešnosti finančného riadenia akejkoľvek organizácie. Vo verejnom sektore je dôležité meranie úspornosti vynaložených nákladov k požadovanému výstupu. Výkonnosť neziskových organizácií je nutné posudzovať vzhľadom na ich poslanie a nadefinované ciele. Finančná analýza by mala spĺňať požiadavky účelnosti, aplikovateľnosti a informačnej efektívnosti. Každá organizácia si tak tvorí vlastný systém ukazovateľov, ktoré sú vhodné a majú dostatočnú vypovedaciu schopnosť (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 110,111).

Na zistenie ekonomických veličín obce Dechtice v analýze používam ukazovatele likvidity, ukazovatele zadlženosti a ukazovateľ miery sebestačnosti. Finančná analýza je vypracovaná pre obdobie v rokoch 2008 – 2011.

7.1 Ukazovatele likvidity

Pomocou ukazovateľov likvidity som analyzovala, či je obec schopná zaistiť úhradu svojich záväzkov. Tieto ukazovatele dávajú do pomeru to, čím je možné platiť s tým, čo je nutné platiť. Sú rôzne prostriedky, ktoré zabezpečujú úhradu záväzkov. Podľa ich rozsahu sa rozlišujú tri stupne likvidity – bežná, pohotová a okamžitá.

Keďže obec Dechtice nedisponuje žiadnymi zásobami, ukazovateľ bežnej likvidity nemá význam počítat.

Položka krátkodobý finančný majetok (KFM), ktorá je použitá vo všetkých výpočtoch likvidity obsahuje peniaze v pokladnici, ceniny a bankové účty.

7.1.1 Pohotová likvidita

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{KFM} + \text{Krátkodobé pohľadávky}}{\text{Krátkodobé záväzky}} \quad (1)$$

Tabuľka 24. Pohotová likvidita obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
KFM	77 297	101 491	47 923	66 485
Krátkodobé pohľadávky	54 060	16 552	18 892	11 777
Krátkodobé záväzky	16 393	130 010	126 249	117 548
Pohotová likvidita	8,01	0,91	0,53	0,67

Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

Odborná literatúra uvádza, že hodnoty pohotovej likvidity by sa mali pohybovať okolo hodnoty 1. Hodnota menšia ako 1 značí nebezpečenstvo nesolventnosti. V obci Dechtice sa tak stalo v rokoch 2009, 2010 a 2011. Hodnota prevyšujúca hodnotu 1, ako tomu bolo v roku 2008, preukazuje neefektívne viazanie prostriedkov v peniazoch a pohľadávkach. Peniaze v hodnote 77 297 EUR boli zbytočne viazané na bankových účtoch, a tým bolo zabránené zvyšovať ich hodnotu (Kraftová, 2002, s. 117).

7.1.2 Okamžitá likvidita

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{Krátkodobý finančný majetok}}{\text{Krátkodobé záväzky}} = \quad (2)$$

Tabuľka 25. Okamžitá likvidita obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
KFM	77 297	101 491	47 923	66 485
Krátkodobé záväzky	16 393	130 010	126 249	117 548
Okamžitá likvidita	4,72	0,78	0,38	0,57

Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

Hodnota, ktorá sa odporúča pre tento ukazovateľ je v rozmedzí od 0,2 do 0,5. Podľa tabuľky 25 v roku 2008 ukazovateľ vysoko prevyšuje hodnoty uvádzané v literatúre. Je to dané tým, že obec mala príliš veľký objem peňazí na bankových účtoch a oproti tomu malý objem krátkodobých záväzkov.

7.1.3 Pracovný kapitál

$$\text{Pracovný kapitál} = \text{Obežné aktíva} - \text{Krátkodobé záväzky} \quad (3)$$

Tabuľka 26. Pracovný kapitál obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Obežné aktíva	191 543	172 515	494 551	480 442
Krátkodobé záväzky	16 393	130 010	126 249	117 548
Pracovný kapitál	175 150	42 505	368 302	362 894

Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

Pre výpočet pracovného kapitálu (Tab. 26) som do položky obežné aktíva zahrnula celkový obežný majetok podľa rozvahy obce. Okrem krátkodobých pohľadávok a krátkodobého finančného majetku obsahuje obežný majetok aj zúčtovanie transferov rozpočtu obce

a vyššieho územného celku. V uvedenej tabuľke 26 je vidieť, že pracovný kapitál vychádza pre všetky roky kladne. Obec mala v sledovanom období k dispozícii dostatok finančných zdrojov na pokrytie svojich záväzkov.

7.2 Ukazovatele zadlženosti

Situáciu v oblasti využívania cudzích zdrojov vyjadrujú ukazovatele zadlženosti. Delia sa na (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 104):

- **ukazovatele zadlženosti** – vyjadrujú výšku podielu cudzích zdrojov;
- **ukazovatele dlhovej služby** – merajú schopnosť organizácie kryť náklady spojené s užívaním cudzích zdrojov.

7.2.1 Ukazovateľ veriteľského rizika

$$\text{Ukazovateľ veriteľského rizika} = \frac{\text{Cudzíe zdroje}}{\text{Celkové pasíva (aktíva)}} \quad (4)$$

Tabuľka 27. Veriteľské riziko obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Cudzíe zdroje	932 310	1 337 721	1 255 637	1 190 940
Celkové pasíva (aktíva)	3 380 990	4 392 806	4 186 688	4 198 939
Ukazovateľ veriteľského rizika	28%	30%	30%	28%

Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

Do cudzích zdrojov obce Dechtice som podľa rozvahy v jednotlivých rokoch zaradila rezervy, dlhodobé záväzky, ktorých obsahom je prijatá podpora zo Štátneho fondu rozvoja bývania, krátkodobé záväzky, teda najmä záväzky voči dodávateľom a nakoniec bankové úvery a výpomoci. Obec v súčasnej dobe spláca dlhodobý bankový úver v Dexia Banke. Zmluvu o tomto termínovanom úvere uzatvorila v roku 2008 vo výške 165 969 EUR pri úrokovej sadzbe 4,5 %. V nasledujúcich obdobiach bol tento úver navýšený a jeho splatnosť je v roku 2016.

Obec bola najviac zadlžená v rokoch 2009 a 2010. Z celkového pohľadu sa dá povedať, že zadlženie obce je primerané.

7.2.2 Koeficient samofinancovania

$$\text{Koeficient samofinancovania} = \frac{\text{Vlastný kapitál}}{\text{Celkové pasíva (aktíva)}} \quad (5)$$

Tabuľka 28. Koeficient samofinancovania obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Vlastný kapitál	1 818 376	1 781 898	1 659 490	1 562 230
Celkové pasíva (aktíva)	3 380 990	4 392 806	4 186 688	4 198 939
Koeficient samofinancovania	54%	41%	40%	37%

Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

Tento ukazovateľ (Tab. 28) je doplnkový ukazovateľ k ukazovateľu veriteľského rizika. Ich súčet sa rovná 100 %, čo však v našom prípade neplatí, pretože pri výpočtoch som nepočítala s položkami časového rozlíšenia. Tabuľka nám ukazuje, na koľko % je celkový majetok obce krytý vlastnými zdrojmi financovania.

7.2.3 Miera finančnej samostatnosti

$$\text{Miera finančnej samostatnosti} = \frac{\text{Vlastný kapitál}}{\text{Cudzie zdroje}} \quad (6)$$

Tabuľka 29. Miera fin. samostatnosti obec v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Vlastný kapitál	1 818 376	1 781 898	1 659 490	1 562 230
Cudzie zdroje	932 310	1 337 721	1 255 637	1 190 940
Miera finančnej samostatnosti	1,95	1,33	1,32	1,31

Zdroj: Rozvaha obce, 2008-2011; vlastné spracovanie

Miera finančnej samostatnosti (Tab. 29) vypovedá o tom, koľko jednotiek vlastného kapitálu kryje jednu jednotku cudzieho kapitálu. V obci Dechtice má tento ukazovateľ klesajúci trend. Najlepšie na tom bola obec v roku 2008, kedy na jednu jednotku cudzieho kapitálu pripadali takmer až 2 jednotky vlastného kapitálu.

7.3 Ukazovateľ miery sebestačnosti

$$\text{Miera sebestačnosti} = \frac{\text{Vlastné príjmy}}{\text{Celkové príjmy}} \quad (7)$$

Tabuľka 30. Miera sebestačnosti obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011
Vlastné príjmy	979 818	1 237 608	621 488	521 895
Celkové príjmy	2 130 485	2 044 799	976 314	807 653
Miera sebestačnosti	45,99%	60,52%	63,66%	64,62%

Zdroj: Záverečný účet obce 2008-2011; vlastné spracovanie

Ukazovateľ miery sebestačnosti (Tab. 30) vyjadruje podiel vlastných príjmov obce na celkových príjmoch. K vlastným príjmom sa radia príjmy daňové, nedaňové a kapitálové. V posledných rokoch je tento podiel viac ako 50 %-ný.

7.4 Vyhodnotenie čiastočnej finančnej analýzy

Finančná analýza slúži na získavanie a rozbor finančných informácií. Získané dáta sa triedia, dávajú sa do pomeru medzi sebou, určujú sa vzťahy medzi nimi, hľadajú sa súvislosti a určuje sa ich vývoj. Hlavným cieľom finančnej analýzy býva zhodnotenie doterajšieho vývoja organizácie a poskytnutie informácií pre budúce rozhodovania.

Vybrané ukazovatele finančnej analýzy pre obec Dechtice boli vypracované za obdobie 2008 – 2011. Zdrojom informácií bola najmä rozvaha obce v jednotlivých rokoch a tiež finančný výkaz o plnení rozpočtu za jednotlivé obdobia.

Ukazovatele likvidity dokazujú, že obec je schopná zaistiť úhradu svojich záväzkov. Zistila som, že v roku 2008 vyšli ukazovatele likvidity príliš vysoké, čo značí neefektívne a zbytočné držanie prostriedkov v krátkodobom finančnom majetku a v krátkodobých pohľadávkach.

Pomocou ukazovateľov zadlženosti som zistila, že zadlženie obce je primerané. Pomer cudzích zdrojov k celkovým pasívam sa pohybuje okolo hodnoty 30 %. Obec je dostatočne finančne samostatná, na jednu jednotku cudzieho zdroja pripadá každý rok viac ako jedna jednotka vlastných zdrojov.

Miera sebestačnosti taktiež ukazuje pozitívne výsledky. Vlastné príjmy obce sa na celkových príjmoch podieľajú v poslednom období hodnotou viac ako 60 %.

Z celkového hľadiska sa môže obec Dechtice označiť ako finančne zdravá.

8 AKTIVITY A ROZVOJ OBCE DECHTICE

Obec Dechtice a jej vedenia sa snažia rozvíjať obec, aby sa obyvatelia cítili dobre a boli hrdými občanmi. V obci je viacero oblastí, kde by sa dali urobiť pokroky a zlepšenia. V nasledujúcich kapitolách opíšem dva projekty. Ich realizáciou by bola obec modernejšia a život v nej kvalitnejší. Dostanem sa k hlavnému cieľu mojej práce, teda navrhmem spôsob financovania vybraných aktivít obce.

Prvým projektom je rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia. Súčasná sústava verejného osvetlenia je už zastaralá a nevyhovujúca. Ja vo svojej práci navrhmem možný spôsob financovania, vyčíslim úspory, ktoré by obec dosiahla realizáciou projektu a pozriem sa na vplyv projektu na hospodárenie obce. Na túto aktivitu sú zatiaľ vyčíslené náklady. Obec hľadá vhodný zdroj financií, a práve v tejto záležitosti sa pokúsim vedeniu obce pomôcť.

Druhou aktivitou, ktorú predstavím vo svojej práci je obnova a rekonštrukcia románskeho kostola Všetkých svätých. Na túto vzácnu historickú pamiatku sú hrdí všetci Dechtičania, preto je veľmi dôležité starať sa o ňu a dbať na jej dobrý stav. Historická stavba však len veľmi ťažko odoláva poveternostným podmienkam. Preto je potrebné udržiavať stavbu, čo samozrejme ovplyvňuje hospodárenie obce. Obec má záujem čo najskôr riešiť problém zavlhnutia stien kostola. Práce na kostole sú rozdelené na 3 etapy, a na každú z nich sú vyčíslené náklady. V súčasnosti sa vypracováva projekt, aby mohla obec požiadať o nenávratný finančný prostriedok. Ja sa pokúsim vybrať najvhodnejší operačný program, z ktorého by obec mohla získať finančné prostriedky.

Obe plánované aktivity sú finančne náročné. Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia je predbežne vyčíslená na 263 000 EUR. Obnova románskeho kostola by obec stála podľa vyčíslených rozpočtových nákladov 37 272 EUR. Hoci obec každoročne hospodári s prebytkovým rozpočtom, nemôže si dovoliť hradiť všetky náklady spojené s realizáciou projektov. Pre obec by bolo najvýhodnejšie, ak by na financovanie aktivít dostala príspevky zo štrukturálnych fondov v takej výške, aká bude potrebná. Do určitej miery by bolo pre obec únosné, aby sa spoluúčastnila na krytí nákladov.

9 PROJEKT REKONŠTRUKCIE A MODERNIZÁCIE VEREJNÉHO OSVETLENIA

Cieľom projektu rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia v obci Dechtice je najmä zabezpečenie kvalitného a hospodárneho verejného osvetlenia. Realizáciou tohto projektu sa tiež chce dosiahnuť úspora elektrickej energie, zabezpečenie optimálnej a vyváženej prevádzky sústavy verejného osvetlenia, zníženie produkcie emisií CO₂ a taktiež zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky.

Predbežná hodnota celkových výdajov projektu je podľa dostupných informácií a kalkulácií stanovená na **263 000 EUR**.

Najvýhodnejším variantom financovania projektu je žiadosť o nenávratný finančný príspevok. Ministerstvo hospodárstva SR je riadiacim orgánom pre **operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast** pre programové obdobie 2007 - 2013. Tento operačný program je financovaný zo štrukturálnych fondov EÚ, finančný príspevok je vo výške 772 000 000 EUR. Operačný program bol schválený Európskou komisiou dňa 28.11.2007 (NSRR SR, 2008).

Operačný program KaHR má štyri základné prioritné osi:

Prioritná os č. 1. Inovácie a rast konkurencieschopnosti

Prioritná os č. 2. Energetika

Prioritná os č. 3. Cestovný ruch

Prioritná os č. 4. Technická pomoc.

Naša pozornosť sa upriamuje na prioritnú os č. 2. Energetika, ktorej cieľom je zvyšovanie energetickej efektívnosti. Návrh opatrení pre túto prioritnú os je uvedený v nasledujúcej tabuľke 31:

Tabuľka 31. Opatrenia pre prioritnú os č. 2. Energetika pre operačný program KaHR.

Prioritná os programu	Názov opatrenia
2 - Energetika	2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike
	2.2 Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky

Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR, 2009

Projekt obce Dechtice priamo spadá do opatrenia 2.2 Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky. Ministerstvo hospodárstva SR (2009) uvádza, že v rámci tohto opatrenia sa budú podporovať mestá a obce pri zlepšení technického stavu verejného osvetlenia. Investície prispejú k odstráneniu identifikovaných nedostatkov pre bezpečné a bezporuchové osvetlenie miest a obcí a zvýšia sa energetické úspory prevádzkou moderného osvetlenia. Jednou z predpokladaných foriem v rámci tohto operačného programu je priama forma podpory prostredníctvom nenávratného finančného príspevku.

Podľa programového manuálu je maximálna doba realizácie projektu budovania a modernizácie verejného osvetlenia pre obce a mestá 36 mesiacov od dátumu uvedenom v oznámení o začatí realizácie projektu. Obce a mestá môžu požiadať o nenávratné finančné príspevky na tieto projekty v maximálnej výške 250 000 EUR (Ministerstvo hospodárstva SR, 2009).

9.1 Popis stavu pred realizáciou projektu

Súčasný stav sústavy verejného osvetlenia v obci Dechtice je nevyhovujúci. Ako je uvedené v interných materiáloch obce, dôvodom rekonštrukcie je nízka hospodárnosť a zlý technický a estetický stav, ktorý priamo ohrozuje bezpečnosť obyvateľov, návštevníkov, turistov ako aj pracovníkov údržby sústavy verejného osvetlenia.

Existujúca sústava verejného osvetlenia (Príloha P II) je tvorená prevažne svietidlami s vysokotlakovými ortuťovými výbojkami. Počas údržby boli niektoré svietidlá vymenené za žiarivkové s príkonom 36W, ktoré však nevyhovujú súčasným požiadavkám na svetelno-technické parametre sústavy verejného osvetlenia. Súčasná sústava je nejednotná, nachádza sa v nej veľké množstvo rôznych typov svietidiel. Tento stav je vysoko náročný na údržbu a správu z dôvodu nutnosti rozsiahlych zásob údržbového materiálu a náhradných dielov na rôzne typy svietidiel, z ktorých sa dnes už väčšina nevyrába.

V prevádzke je celkovo 150 ks svietidiel s priemerným vekom 20 rokov, sú vo väčšine prípadov morálne aj fyzicky opotrebované.

9.2 Popis navrhovaného projektu

Stanovený cieľ, teda zabezpečiť kvalitné a hospodárne verejné osvetlenie, chce obec Dechtice dosiahnuť inštaláciou nových technických zariadení – vysokotlakovými halogenidovými výbojkami, ktoré spĺňajú náročné požiadavky na efektívnosť a údržbu celého zariadenia. Pôvodná sústava verejného osvetlenia obsahuje 150 ks starých svietidiel. Pri realizácii projektu by mala byť sústava doplnená o nové svetelné miesta, celkový uvažovaný počet svietidiel je 213 ks.

Uskutočnenie projektu by malo mnohé prínosy. Na národnej úrovni ide o oblasť energetickej politiky SR, ktorej hlavný cieľ projekt sleduje znížením energetickej náročnosti. Na regionálnej úrovni by projekt prispel k splneniu vytýčených strategických cieľov, ako zvýšenie dopravnej dostupnosti a bezpečnosti dopravy. Okrem iného, prostredníctvom kvalitných svietidiel by sa znížili emisie do horného polpriestoru, čím by sa znížila tvorba svetelného smogu (interné materiály obce).

9.3 SWOT analýza projektu

SWOT analýza slúži na jednoduchú a prehľadnú identifikáciu silných a slabých stránok projektu, takisto hrozieb a príležitostí. Často sa používa pri strategickom plánovaní.

Silné stránky:

- Zníženie energetickej náročnosti prevádzky verejného osvetlenia
- Úspora verejných výdajov obce
- Zníženie emisií CO₂
- Zvýšená bezpečnosť premávky v obci vo večerných a nočných hodinách
- Zavedenie moderných technológií
- Zjednodušená prevádzka sústavy verejného osvetlenia

Slabé stránky:

- Dočasné obmedzenie pohybu chodcov a premávky v obci počas realizácie projektu
- Závislosť od pridelenia nenávratného finančného príspevku

Príležitosti:

- Zmluvne stanovené sankcie, pokuty za omeškanie
- Bezplatný servis a poradenstvo v čase zábehu technológie a predĺženie záručnej lehoty

- Dostatočne dlhé obdobie na realizáciu (33 mesiacov)

Hrozby:

- Zlyhanie dodávateľa (časový posun, zlá organizácia, odstúpenie od zmluvy)
- Zlyhanie technológie – nefunkčnosť technológie, pokuty za omeškanie
- Nepredvídané okolnosti (zlé klimatické podmienky, ktoré neumožnia realizáciu načas)

Najhlavnejšou silnou stránkou projektu je podľa môjho názoru skutočnosť, že realizáciou projektu by sa znížila energetická náročnosť prevádzky osvetlenia, a tým by sa dosiahla úspora výdajov.

9.4 Doba trvania projektu

Na stanovenie doby trvania projektu som použila metódu CPM, teda metódu kritickej cesty. Táto metóda patrí medzi základné deterministické metódy sieťovej analýzy. CPM umožňuje uľahčiť efektívnu časovú koordináciu čiastočných, vzájomne na seba nadväzujúcich činností v rámci projektu.

Kritická cesta je definovaná ako časovo najdlhšia možná cesta z počiatočného bodu grafu do koncového bodu grafu. Je zložená zo zoznamu činností, na ktoré by sa malo v projekte najviac zamerať, ak sa chce zabezpečiť včasné dokončenie. Oneskorenie úlohy na kritickej ceste sa určite premietne do oneskorenia projektu ako celku. Toto tvrdenie platí aj naopak, zrýchlenie prác na úlohách, ktoré ležia na kritickej ceste skracuje trvanie projektu ako celku (Kvic, 2008).

Kritickú cestu v mojej práci som vypočítala pomocou software WinQSB. Zamerala som sa na samotnú realizáciu prác, neuvažovala som začiatočnú fázu projektu, ako príprava samotného projektu, publicita a pod.

Tabuľka 32. Činnosti projektu a odhadnutá doba ich trvania.

Činnosť	Popis činnosti	Doba trvania (mesiace)	Predchádzajúca činnosť
A	Výmena vzdušného neizolovaného káblového vedenia za izolované	3	-
B	Výmena svietidiel na betónových stožiaroch a ostávajúcich stožiaroch	6	A
C	Doplnenie svietidiel na betónových stožiaroch	3	A
D	Zemné práce a polozenie zemných káblových vedení	6	A, B, C
E	Výstavba stožiarov verejného osvetlenia	6	D
F	Montáž svietidiel na novo postavených stožiaroch	6	D, E
G	Výmena rozvádzačov	3	D, E

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

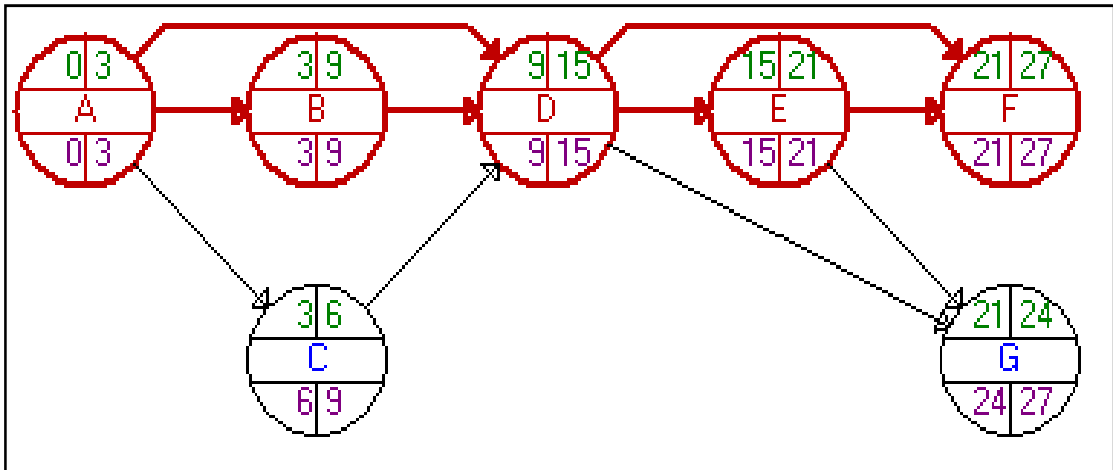
Tabuľka 33. Riešenie programu WinQSB.

	Activity Name	On Critical Path	Activity Time	Earliest Start	Earliest Finish	Latest Start	Latest Finish	Slack (LS-ES)
1	A	Yes	3	0	3	0	3	0
2	B	Yes	6	3	9	3	9	0
3	C	no	3	3	6	6	9	3
4	D	Yes	6	9	15	9	15	0
5	E	Yes	6	15	21	15	21	0
6	F	Yes	6	21	27	21	27	0
7	G	no	3	21	24	24	27	3
	Project Completion Time		=	27	months			
	Number of Critical Path(s)		=	4				

Zdroj: Vlastné spracovanie

Vyššie uvedená tabuľka 33 ukazuje, ktoré činnosti tvoria kritickú cestu, teda cestu s nulovými celkovými rezervami. Celý projekt by mal trvať **27 mesiacov**. Časovú rezervu poskytujú nasledovné činnosti:

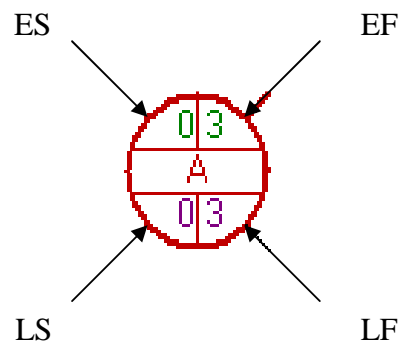
- C Doplnenie svetiel na betónových stožiaroch
- G Výmena rozvádzačov.

Graf 9. Grafický výsledok programu WinQSB.

Zdroj: Vlastné spracovanie

Na grafe 9 je červenou farbou zobrazená kritická cesta (A – B – D – E – F). Pri činnosti C a G je časová rezerva 3 mesiace.

Obrázok 3. Uzol sieťového grafu.

ES – early starty: kedy najskôr môže aktivita začať,

EF – early finish: kedy najskôr môže aktivita skončiť,

LS – late start: kedy najneskôr môže aktivita začať,

LF – late finish: kedy najneskôr môže aktivita skončiť,

TS – total slack: $LS - ES = LF - EF$: celková časová rezerva činnosti.

9.5 Finančné krytie projektu

V tejto kapitole sa dostávam k hlavnej téme mojej diplomovej práce. Súhrnný rozpočet projektu rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia v obci Dechtice sa nachádza v tabuľke 34.

Tabuľka 34. Členenie výdajov projektu.

Názov aktivity	Výdaje v EUR
Demontáž starého svetelného miesta	25 114,21
Výkopové práce	69,30
Základy	379,24
Stožiare	3 345,44
Výložníky	9 059,44
Káble a vodiče	43 026,62
Materiál pre vzdušné vedenie	24 146,55
Svietidlá a príslušenstvo	94 863,72
Svetelné zdroje	11 870,25
Inžinierske, projekčné a revízne práce	6 608,08
Rozvádzače	44 517,15
Celkom	263 000,00

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

Celkové náklady na realizáciu rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia v obci Dechtice boli vyčíslené na 263 000 EUR.

Najväčšiu položku predstavujú výdaje na svietidlá a príslušenstvo vo výške 94 863,72 EUR. Ide o zaobstaranie cestných svietidiel typu A alebo B zo zliatiny hliníka, s plochým sklom, s vysoko účinným fazetovým optickým systémom, pre halogenidovú vysokotlakovú výbojku, s elektronicky riadeným stmievateľným predradníkom.

Ďalším významnými položkami sú výdaje na rozvádzače v hodnote 44 517,15 EUR a výdaje na káble a vodiče vo výške 43 026,62 EUR.

9.5.1 Optimistický výhľad

Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast a jeho prioritná os č. 2. Energetika, má stanovenú podmienku, že nenávratný finančný príspevok z tohto programu môže byť žiadaný maximálne do výšky 250 000 EUR. Ak by sa obci Dechtice podarilo získať príspevok v tejto sume, zostali by ešte nepokryté výdaje projektu vo výške 13 000 EUR. Úhradu týchto výdajov by si obec mohla dovoliť zaplatiť zo svojho bankového účtu, kde má dostatočnú výšku disponibilných zdrojov. Ku koncu roku 2011 mala obec na bankovom účte zostatok 65 420 EUR.

9.5.2 Pesimistický výhľad

Obec Dechtice však musí počítať aj s možnosťou, že jej nebude poskytnutý nenávratný finančný príspevok z operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast,

popřípadě jej bude poskytnutá len určitá část. Do mojej práce som si zvolila alternatívu, že by obec dostala nenávratný finančný príspevok vo výške 125 000 EUR, teda 50 % z celkovej výšky možného príspevku. Ak by aj naďalej vedenie obce trvalo na zrealizovaní projektu rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia, bola by táto realizácia z časti krytá nenávratným finančným prostriedkom a z časti bankovým úverom.

Namodelovala som si nasledujúcu situáciu:

- nenávratný finančný prostriedok 125 000 EUR,
- **bankový úver** **138 000 EUR,**
- úroková sadzba 4,5 % p. a.,
- doba splatnosti úveru 3 alebo 5 rokov.

Úrokovú sadzbu úveru som si zvolila v takej istej výške, ako keď obec v roku 2008 uzatvorila zmluvu o termínovanom úvere vo výške 165 969 EUR. Na základe rozdielnych dôb splatnosti posúdim, ktorý variant by bol pre obec lepší (Tab. 35 a Tab. 36).

Dôležité je zvoliť si úver tak, aby jeho splácanie negatívne neovplyvnilo hospodárenie obce a nenastali tak finančné problémy.

Pre zistenie konštantnej anuity som použila nasledujúci vzorec:

$$a = D * \frac{i}{1 - (1 + i)^{-n}} \quad (8)$$

a = konštantná anuita,

D = výška dlhu, úveru,

i = úroková miera,

n = počet rokov splácania úveru.

1. Doba splácania úveru 3 roky

*Tabuľka 35. Úver s úrokovou sadzbou 4,5% p. a.
a dobou splatnosti 3 roky v EUR.*

Rok	Anuita	Úrok	Úmor	Stav dlhu
1	50 200	6 210	43 990	94 010
2	50 200	4 230	45 970	48 040
3	50 200	2 160	48 040	0
Celkom	150 600	12 600	138 000	

Zdroj: Vlastné spracovanie

2. Doba splácania úveru 5 rokov

*Tabuľka 36. Úver s úrokovou sadzbou 4,5% p. a.
a dobou splatnosti 5 rokov v EUR.*

Rok	Anuita	Úrok	Úmor	Stav dlhu
1	31 435	6 210	25 225	112 775
2	31 435	5 075	26 360	86 415
3	31 435	3 889	27 546	58 869
4	31 435	2 649	28 786	30 083
5	31 435	1 352	30 083	0
Celkom	157 175	19 175	138 000	

Zdroj: Vlastné spracovanie

Pri úrokovej sadzbe 4,5 % a dĺžke splatnosti 3 roky je výška splátky 50 200 EUR, na 1 mesiac vychádza výška splátky 4 183 EUR. Hodnota úrokov je v tomto prípade 12 600 EUR. Ak sa doba splatnosti predĺži na 5 rokov, zníži sa tým splátka na 31 435 EUR ročne, mesačne 2 619 EUR. Hodnota úrokov sa naopak zvýši o 6 575 EUR oproti úveru so splatnosťou 3 roky.

Všeobecne známy je fakt, že pri dlhšej dobe splatnosti majú úroky rastúci trend, hodnota anuity sa naopak znižuje. Čím je dlhšia doba splatnosti, tým sa úver viac prepláca.

Obec v súčasnosti spláca dlhodobé úvery zo Štátneho fondu rozvoja bývania. Tieto úvery majú splatnosť 30 rokov. Ďalším splácaným úverom je dlhodobý bankový úver v Dexia banke, ktorý má splatnosť 16 rokov. Ide o dlhodobé úvery, ktoré zadlžujú mladé generácie obyvateľov obce Dechtíc.

Obci by som v prípade mojej modelovej situácie navrhla, aby prijala úver s dobou splatnosti 3 roky. Ako som už vyššie uviedla, čím je doba splatnosti dlhšia, tým sa úver viac prepláca. Práve túto možnosť považujem za výhodnejšiu. Výška splátok mesačne by bola vo výške 4 183 EUR, celkové úroky by za 3 roky splácania dosiahli výšku 12 600 EUR.

V skutočnosti však môže nastať i ďalšia možnosť s pesimistickým výhľadom. Môže sa stať, že obci nebude pridelený žiadny nenávratný finančný príspevok. V tom prípade musí obecné zastupiteľstvo zvážiť a vyhodnotiť svoje priority a priority občanov. V obci sa totiž musia riešiť aj iné veci a na pláne je realizácia aj iných projektov. Jeden z nich bude popísaný v kapitole 10. Zastupiteľstvo obce je však v tomto smere optimisticky naladené a verí, že sa pre Dechtice nájdu finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov EÚ. Plánovaný

projekt splňuje dané požiadavky a presne sa týka operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, konkrétne jeho prioritnej osi č. 2. Energetika.

9.6 Prínosy realizácie projektu

Zrealizovanie projektu rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia v obci Dechtice by so sebou prinieslo mnohé výhody. Najhlavnejšou kladnou stránkou je zníženie energetickej náročnosti prevádzky verejného osvetlenia a s tým spojená úspora verejných výdavkov obce. Podľa interných materiálov obce by sa rekonštrukciou verejného osvetlenia dosiahla nasledujúca úspora energie:

Tabuľka 37. Predpokladaná úspora elektrickej energie.

Celkový inštalovaný príkon svetelných zdrojov terajšej sústavy VO	28,95 kW
Spotreba el. energie za rok pri priemernej dobe svietenia 3 900 h	112 905 kWh
Celkový inštalovaný príkon svetelných zdrojov modernizovanej sústavy VO	11,73 kW
Spotreba el. energie pri prevádzke v neregulovanom režime 2 073 h	24 316 kWh
Celkový inštalovaný príkon svetelných zdrojov modernizovanej sústavy VO, regul. režim	8,32 kW
Spotreba el. energie pri prevádzke v regulovanom režime 1 827 h	15 201 kWh
Celková spotreba el. energie modernizovanej sústavy VO	39 517 kWh
Úspora elektrickej energie (112 905 - 39 517)	73 308 kWh
	65%

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

Indikátor dopadu, ktorým je úspora elektriny za 5 rokov sa vypočíta ako:

$$39\,517 \text{ kWh} \times 0,0036 \times 5 \text{ rokov} = \mathbf{1\,320,99 \text{ GJ}}$$

Úspora elektrickej energie na jeden svetelný bod je:

$$39\,517 / 150 = \mathbf{489,25 \text{ kWh/rok/ks.}}$$

Cena jednej kWh sa pohybuje okolo 0,84 EUR. Úspora na jeden svetelný bod vyjadrená v peňažných jednotkách predstavuje na rok **410,97 EUR**.

Úspora elektrickej energie celej sústavy verejného osvetlenia predstavuje za rok

33 194,28 EUR.

Pre výpočet zníženia emisií CO₂ bol v interných materiáloch obce použitý koeficient podľa Vyhlášky č. 311/2009 Z. z. Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR. Zníženie množstva CO₂ v tonách za rok sa vypočíta:

$$39\,517 \times 0,000382 = \mathbf{28,03 \text{ ton/rok.}}$$

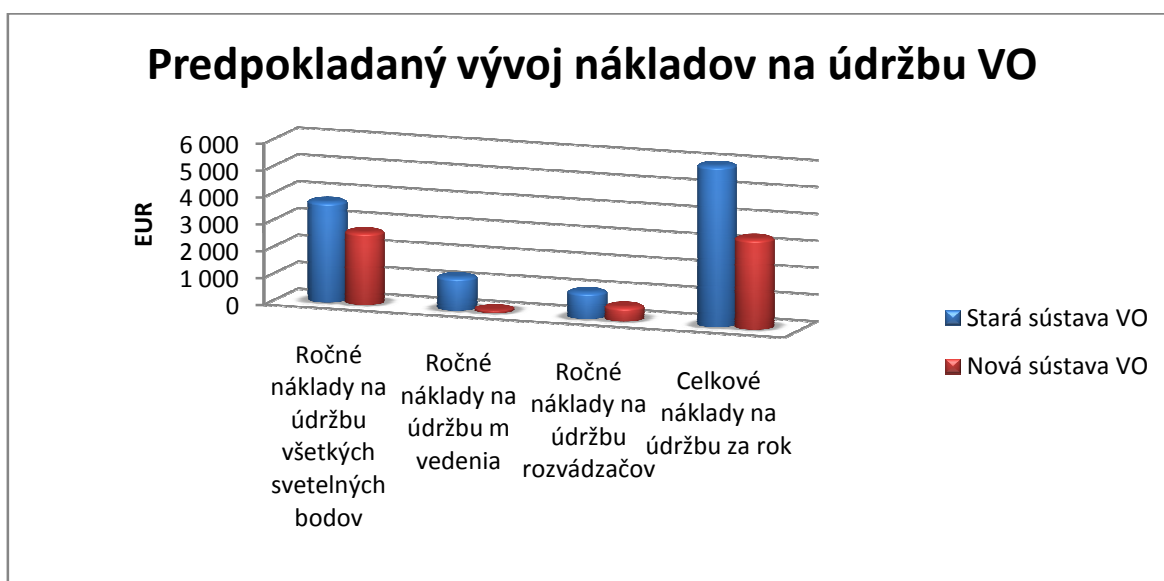
Zrekonštruovaná sústava verejného osvetlenia by taktiež priniesla veľké úspory aj v oblasti nákladov na údržbu. Podrobnejšie výpočty sú v tabuľke 38.

Tabuľka 38. Predpokladaná úspora nákladov na údržbu.

Náklady	Stará sústava VO	Nová sústava VO	Úspora		Jednotka
Ročné náklady na údržbu všetkých svetelných bodov	3 750	2 700	1 050	28,00%	EUR/rok
Ročné náklady na údržbu m vedenia	1 250	125	1 125	90,00%	EUR/rok/m
Ročné náklady na údržbu rozvádzačov	1 000	544	456	45,60%	EUR/rok/RVO
Celkové náklady na údržbu za rok	6 000	3 369			
Celková úspora na údržbe za rok			2 631	56,15%	

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

Grafické znázornenie úspory nákladov na údržbu je vykreslené v grafe 10.

Graf 10. Očakávaný vývoj nákladov na údržbu sústavy verejného osvetlenia.

Zdroj: Vlastné spracovanie

9.7 Vplyv na hospodárenie obce

Realizácia projektu rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia v obci Dechtice by mala významný vplyv na hospodárenie obce. Príjmy obce pri projekte nezvýšil, ale významne by ovplyvnil výdajovú stránku rozpočtu, v kladnom slova zmysle. Uskutočnením rekonštrukcie by sa významnou mierou znížili náklady spojené s prevádzkou verejného osvetlenia v obci.

Výdaje na realizáciu projektu boli vyčíslené na **263 000 EUR**. V prípade optimistickej alternatívy by obec získala nenávratný finančný prostriedok vo výške 250 000 EUR z operačného programu Ministerstva hospodárstva s názvom Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. Zvyšných 13 000 EUR by si mohla obec dovoliť uhradiť zo svojho bankového účtu. Na projekte by teda obec mala 5 % spoluúčasť.

Uskutočnením projektu by sa znížili výdaje rozpočtu obce každoročne o cca **35 285 EUR**. Ide o hodnotu úspor za elektrickú energiu spojenú s úsporami na údržbu verejného osvetlenia.

Druhou, pesimistickou, alternatívou je, že by obci bol uznaný nenávratný finančný príspevok vo výške 125 000 EUR. V tomto prípade by obec musela prispieť čiastkou 138 000 EUR, čo predstavuje 52 % spoluúčasť na projekte. Tento variant by okrem zníženia výdajov týkajúcich sa prevádzky verejného osvetlenia vplýval aj na zadlženosť obce. Ukazovateľ veriteľského rizika by vzrástol (Tab. 39), avšak stále je táto hodnota prijateľná. Na výpočet ukazovateľa za rok 2012 som položku navýšila o 94 010 EUR, neuvážovala som o iných zmenách v cudzích zdrojoch a v celkových pasívach. V takejto výške by bol zostatok úveru na rekonštrukciu po prvom roku splácania.

Tabuľka 39. Vplyv projektu na hospodárenie obce v EUR.

Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Cudzie zdroje	932 310	1 337 721	1 255 637	1 190 940	1 284 950
Celkové pasíva (aktíva)	3 380 990	4 392 806	4 186 688	4 198 939	4 292 949
Ukazovateľ veriteľského rizika	28%	30%	30%	28%	30%

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

10 OBNOVA ROMÁNSKEHO KOSTOLA VŠETKÝCH SVÄTÝCH V DECHTICIACH

Kostol Všetkých svätých v Dehticiach je datovaný r. 1172. Objekt bol postavený na návrší a je súčasťou funkčného cintorína. Naposledy bol stavebne obnovený v 80. rokoch 20. storočia. Na južných stenách presbytéria a lode ostali zachované a boli zreštaurované dve stredoveké fresky. Stredoveké nástenné maľby boli objavené v r. 1932 a po prvýkrát zreštaurované. Druhýkrát boli zreštaurované v 80. rokoch 20. storočia.

Najväčšou hrozbou pre zachovanie tejto vzácnej pamiatky je jej zavlhnutie. Obvodové steny sú veľmi vlhké. Vyčnievajúce rímasy na fasádach veže sú pokryté strešnou keramikou krytinou s hladkou rovnou hranou. Dažďová voda buď presakuje cez krytinu alebo obteká vyčnievajúcu krytinu, čím omietka pod rímsami vykazuje poškodenie zatekaním vody. Steny v interiéri objektu boli v minulosti natreté bielym náterom, pravdepodobne vápnom. Na stenách sa v úrovni nad podlahou vyskytujú vlhké flaky, miestami vidieť odlupovanie a opadávanie vrchného náteru. Na niektorých miestach sú vykryštalizované výkveti soli, na iných miestach sa zase uchytili zelené riasy. Okná na objekte majú kovový rámik s jednosklom, nedajú sa otvárať a tým je vylúčené vetranie kostola. Voda zo strechy vyteká na terén k základnému murivu a výrazne lokálne zvlhčuje obvodové murivo kostola. Kostol je prevažne uzavretý, otvára sa len pri pohreboch, čo je priemerne 20-krát do roka a na Sviatok Všetkých svätých. Vnútorň priestor kostola je pri uzavretí absolútne nevetraný.

Aby sa pamiatka dala zachrániť je nutné čo najrýchlejšie zabezpečiť vetranie kostola, odstrániť betónový okapový chodník a vybudovať nový terén okolo objektu. Dažďová kanalizácia by sa mala usmerniť až za oplotenie cintorína, aby nepodmývala steny objektu (Interné materiály obce).

10.1 SWOT analýza projektu

Pri projekte obnovy románskeho kostola tiež vypracujem SWOT analýzu, prostredníctvom ktorej poukážem na silné stránky a príležitosti, ale spomeniem i slabé stránky a hrozby, ktoré môžu projekt ovplyvniť.

Silné stránky:

- Zachovanie kultúrneho dedičstva

- Zvýšenie hodnoty historickej pamiatky
- Skrášlenie dôstojného miesta v obci (kostol sa nachádza na cintoríne)
- Zjednodušená údržba

Slabé stránky:

- Dočasné obmedzenie pohybu na cintoríne
- Nedostatok financií na starostlivosť
- Vplyv pridelenia nenávratného finančného príspevku
- Nedostatky v šírení informácií o lokalite

Príležitosti:

- Pozitívny imidž lokality v rámci SR
- Zvýšenie atraktivity obce

Hrozby:

- Zlyhanie dodávateľov
- Prírodné faktory

Projekt je významný a dôležitý najmä tým, že obec má záujem starať sa a udržať v čo najlepšom stave významnú historickú pamiatku, ktorou sa môže pýšiť v rámci celého regiónu i v rámci Slovenskej republiky.

10.2 Finančné náklady obnovy

Obec má v súčasnosti vyčíslený súhrnný rozpočet. Ide o súčet všetkých nákladov, ktoré je treba vynaložiť na zrealizovanie obnovy objektu. Pre náš projekt boli vyčíslené predpokladané finančné náklady, ktoré sú uvedené v tabuľke 40.

Tabuľka 40. Rozpočtové náklady v EUR.

Základné rozpočtové náklady		EUR
Hlavná stavebná výroba	Dodávky	1 068,05
	Montáž	25 164,99
Pridružená stavebná výroba	Dodávky	4 461,38
	Montáž	365,59
Spolu		31 060,01
DPH 20 %		6 212,00
Celkové náklady		37 272,01

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

Obnova kostola s románskou rotundou je rozdelená na 3 etapy. Každá etapa má svoj predpokladaný rozpočet. Podrobnejšie informácie sú uvedené v nasledujúcom texte.

10.2.1 I. etapa - práce v interiéri

I. etapa obnovy zahŕňa práce v interiéri. Podrobnejší rozpis položiek a výška nákladov potrebných na ich vynaloženie je uvedený v tabuľke 41.

Tabuľka 41. Rozpočtové náklady pre I. etapu obnovy v EUR.

Popis	Dodávka	Montáž	Cena celkom
Hlavná stavebná výroba (HSV)	260,00	4 228,06	4 488,06
Zemné práce	0,00	1 284,51	1 284,51
Zvislé a kompletne konštrukcie	0,00	130,21	130,21
Úpravy povrchov, podlahy, osadenie	0,00	1 362,80	1 362,80
Ostatné konštrukcie a práce - búranie	260,00	1 335,08	1 595,08
Presun hmôt HSV	0,00	115,46	115,46
Pridružená stavebná výroba	792,60	235,18	1 027,78
Konštrukcie tesárske	702,00	127,67	829,67
Dokončovacie práce - nátery	0,00	96,56	96,56
Dokončovacie práce - maľby	0,00	1,62	1,62
Dokončovacie práce - zasklievanie	90,60	9,33	99,93
Spolu	1 052,60	4 463,24	5 515,84
DPH 20 %			1 103,17
Celkové náklady			6 619,01

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

Najväčšie náklady v rámci hlavnej stavebnej výroby sú rozpočtované na položku úprava povrchov, podlahy a osadenie a na položku ostatné konštrukcie a práce - búranie. Pridružená stavebná výroba je taktiež dôležitá, aj keď výška nákladov súvisiacich s týmito činnosťami je oveľa nižšia v porovnaní s hlavnou stavebnou výrobou. Najväčšiu položku v rámci pridruženej stavebnej výroby predstavujú tesárske konštrukcie.

10.2.2 II. etapa - okapový chodník a nový oporný múrik

V tejto etape ide o usmernenie dažďovej vody, aby nepodmývala múry kostola a nespôsobovala tak vysoké zvlhnutie stien.

Tabuľka 42. Rozpočtové náklady pre II. etapu obnovy v EUR.

Popis	Dodávka	Montáž	Cena celkom
Hlavná stavebná výroba (HSV)	139,89	10 370,22	10 510,11
Zemné práce	0,00	5 354,17	5 354,17
Zakladanie	6,35	271,24	277,58
Zvislé a kompletne konštrukcie	0,00	2 462,65	2 462,65
Vodorovné konštrukcie	0,00	396,31	396,31
Komunikácie	0,00	220,41	220,41
Ostatné konštrukcie a práce - búranie	133,55	1 504,45	1 638,00
Presun hmôt HSV	0,00	160,98	160,98
Pridružená stavebná výroba	1 643,78	63,93	1 707,71
Izolácie proti vode a vlhkosti	78,38	7,88	86,26
Konštrukcie doplnkové kovové	1 565,40	56,05	1 621,45
Spolu	1 783,67	10 434,15	12 217,82
DPH 20 %			2 443,56
Celkové náklady			14 661,38

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

Podľa čísel v tabuľke 42, najvyššie finančné prostriedky pri II. etape obnovy budú potrebné na uskutočnenie zemných prác a zaobstaranie zvislej a kompletnej konštrukcie. Nákladnejšími činnosťami sú aj zabezpečenie ostatnej konštrukcie a búranie a ďalej obstaranie doplnkovej kovovej konštrukcie.

10.2.3 III. etapa - práce v exteriéri

Pod prácami v exteriéri sa myslí vybudovanie asfaltového chodníka a postavenie príľahlého oporného múrika.

Tabuľka 43. Rozpočtové náklady pre III. etapu obnovy v EUR.

Popis	Dodávka	Montáž	Cena celkom
Hlavná stavebná výroba (HSV)	668,16	10 566,69	11 234,85
Zemné práce	0,00	1 792,67	1 792,67
Zvislé a kompletne konštrukcie	0,00	3 226,63	3 226,63
Komunikácie	657,12	902,24	1 559,36
Ostatné konštrukcie a práce - búranie	11,04	4 285,33	4 296,36
Presun hmôt HSV	0,00	359,83	359,83
Pridružená stavebná výroba	2 025,00	66,48	2 091,48
Konštrukcie doplnkové kovové	2 025,00	66,48	2 091,48
Spolu	2 693,16	10 633,17	13 326,33
DPH 20 %			2 665,27
Celkové náklady			15 991,59

Zdroj: Interné materiály obce; vlastné spracovanie

Celkové náklady III. etapy na práce v exteriéri sú najvyššie zo všetkých celkových nákladov pre jednotlivé etapy obnovy. Najdrahšími položkami pri realizácii III. etapy obnovy sú ostatné konštrukcie a búranie, zvislé a kompletne konštrukcie a tiež kovové doplnkové konštrukcie.

10.3 Financovanie obnovy románskeho kostola

Obec Dechtice, ako vlastník kultúrnej pamiatky má viaceré možnosti, kde môže požiadať o príspevky na obnovu kostola.

Pre obec by bolo najvhodnejšie a najvýhodnejšie, ak by všetky náklady potrebné na obnovu pokryli nenávratné finančné prostriedky z rôznych zdrojov.

Obec môže požiadať o príspevky **zo štátneho rozpočtu**, konkrétne z rozpočtu Ministerstva kultúry SR (2006 - 2011). Ministerstvo poskytuje finančné prostriedky na obnovu alebo reštaurovanie kultúrnych pamiatok prostredníctvom programu Obnovme si svoj dom, podprogram 1.1 Obnova kultúrnych pamiatok. V rámci tohto podprogramu sa dotácia poskytuje prioritne na obnovu hnutel'nych a nehnuteľných kultúrnych pamiatok v mestských

a pamiatkových rezerváciách. Odborná komisia hodnotí projekty podľa kritérií, ktorými sú:

- súlad projektu s prioritami podprogramu,
- efektívnosť a primeranosť aktivít projektu z hľadiska ochrany pamätihodností obce,
- efektívnosť rozpočtu projektu vzhľadom k cieľom projektu a prioritám podprogramu,
- výška spolufinancovania projektu.

Ďalším možným zdrojom získania finančných prostriedkov sú štrukturálne fondy, konkrétne **Regionálny operačný program** (2008). Hlavným cieľom spomínaného programu je zvýšiť dostupnosť a kvalitu občianskej infraštruktúry a vybavenosti v regiónoch. Program bol schválený Európskou komisiou dňa 24.9.2007. Za riadiaci orgán pre SR bolo ustanovené Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Celkový finančný príspevok EÚ na Regionálny operačný program je 1 554 503 927 EUR.

Regionálny operačný program má vo svojom programovom manuáli určené nasledujúce prioritné osi (Regionálny operačný program, 2008):

Prioritná os 1 Infraštruktúra vzdelávania

Prioritná os 2 Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately

Prioritná os 3 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu

Prioritná os 4 Regenerácia sídiel

Prioritná os 5 Regionálne komunikácie zabezpečujúce dopravnú obslužnosť regiónov

Prioritná os 6 Technická pomoc

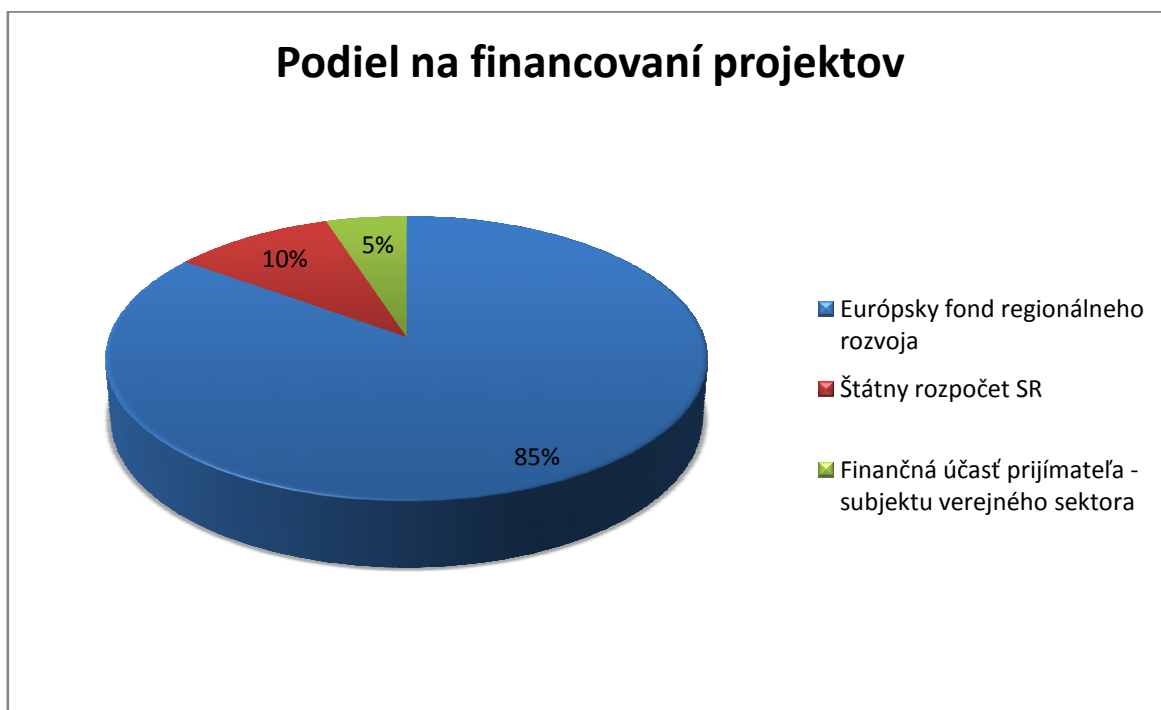
Prioritná os 7 Európske hlavné mesto kultúry - Košice 2013.

Projekt obnovy románskeho kostola spadá do prioritnej osi 3 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu.

Cieľom opatrenia **3.1 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov**, je zvýšiť kvalitu služieb poskytovaných pamäťovými a fondovými inštitúciami na miestnej a regionálnej úrovni prostredníctvom ich rekonštrukcie, rozširovania a modernizácie. Musí sa však zachovať kultúrne dedičstvo a podporiť kultúrno-poznávací cestovný ruch. Do skupiny oprávnených

aktivít patria prístavba, nadstavba, stavebné úpravy, budovanie a rekonštrukcia stavieb, napojenie stavieb na inžinierske siete, zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov, sadové a parkové úpravy a iné (Regionálny operačný program, 2008).

Maximálne celkové oprávnené výdavky sú stanovené vo výške 2 490 000 EUR. Pri využití financií z tohto programu by termín ukončenia všetkých aktivít projektu mal byť najneskôr 31.12.2015. Odporúčaná maximálna dĺžka realizácie všetkých aktivít projektu je 24 mesiacov od účinnosti zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, ktorá obsahuje rozpočet projektu. V zmysle Stratégie financovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 - 2013 sa pre prijímateľov zo sektora verejnej správy pre štruktúru financovania projektov uplatňujú pravidlá zobrazené na grafe 11.

Graf 11. Pravidlá pre financovanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu.

Zdroj: Programový manuál Regionálneho operačného programu 2007-2013; vlastné spracovanie

Finančný plán opatrenia pre sektor verejnej správy (územnú samosprávu) je uvedený v tabuľke 44.

Tabuľka 44. Finančný plán opatrenia v EUR.

Verejné zdroje v EUR			Spolu
ERDF	Štátny rozpočet SR	Regionálne a lokálne rozpočty	
128 881 431	22 743 782		151 625 213
85%	10%	5%	
Maximálna výška NFP			

Zdroj: Programový manuál Regionálneho operačného programu 2007-2013; vlastné spracovanie

Cieľom opatrenia **3.2 Podpora a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu**, je posilnenie vybavenosti územia prostredníctvom podpory infraštruktúry cestovného ruchu. Oprávnenými aktivitami v rámci tohto opatrenia sú rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií, chodníkov, cyklistických trás, úprava verejných priestranstiev a iné. Celkové oprávnené výdavky sú stanovené v maximálnej výške 3 700 000 EUR (Regionálny operačný program, 2008). Pravidlá pre štruktúru financovania projektov sú zhodné s opatrením 3.1 Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov (Graf 11). Finančný plán opatrenia sa líši od predchádzajúceho a je vyčíslený v tabuľke 45.

Tabuľka 45. Finančný plán opatrenia v EUR.

Verejné zdroje v EUR			Spolu
ERDF	Štátny rozpočet SR	Regionálne a lokálne rozpočty	
20 261 001	3 575 471		23 836 472
85%	10%	5%	
Maximálna výška NFP			

Zdroj: Programový manuál Regionálneho operačného programu 2007-2013; vlastné spracovanie

Pamiatkový úrad SR (2010) ďalej na svojich stránkach uvádza, že na obnovu kultúrnych pamiatok je možné požiadať o príspevky aj v rámci programu **INTERREG IVC**. Ide o program cezhraničnej spolupráce, ktorého garantom je Ministerstvo hospodárstva SR. Podobný je **operačný program Stredná Európa**. Podmienkou tohto programu je spojenie regiónov či miest troch krajín - ČR, SR, Poľsko, Maďarsko, západná časť Ukrajiny, Slovinsko, Rakúsko, časť východného Nemecka a severného Talianska. Garantom programu

je Ministerstvo životného prostredia SR. V prioritě č. 4 ide o zvýšenie konkurencieschopnosti a atraktívnosti miest a regiónov využitím kultúrnych zdrojov.

Ďalšími možnosťami, ako získať potrebné finančné prostriedky, je osloviť rôzne **nadácie a fondy**, ktoré podporujú rozvoj v oblasti kultúry, umenia a architektúry, životného prostredia a ďalšie. Taktiež je tu možnosť požiadať o dotáciu **z rozpočtu samosprávnych krajov**.

10.4 Vplyv na hospodárenie obce

Pre projekt obnovy románskeho kostola v Dechticiach je najzaujímavejší **Regionálny operačný program**. Ak by obec žiadala o nenávratný finančný príspevok z tohto programu, počíta s 5 %-nou spoluúčasťou na projekte.

Celkové náklady na obnovu románskeho kostola boli vyčíslené na hodnotu **37 271, 98 EUR**. Ak by sa obec podieľala na týchto nákladoch 5 %-tami, dosahovali by náklady, ktoré by musela obec pokryť hodnotu **1 863,60 EUR**. Túto sumu by mohla obec uhradiť zo svojho bankového účtu, keďže ku koncu roku 2011 bol zostatok na bankovom účte 65 420 EUR. Rozpočet obce by táto výdavková položka ovplyvnila len mierne a obec by sa vyhla ďalšiemu zadlžovaniu. Rozpočítanie spoluúčasti obce na jednotlivých etapách projektu je v tabuľke 46.

Tabuľka 46. Štruktúra financovania obnovy v EUR.

Etapy obnovy	5 % spoluúčasť	Nenávratný finančný príspevok	Spolu
I. etapa	330,95	6 288,06	6 619,01
II. etapa	733,07	13 928,31	14 661,38
III. etapa	799,58	15 192,01	15 991,59
Spolu	1 863,60	35 408,38	37 271,98

Zdroj: Vlastné spracovanie

Najdôležitejším krokom je správne vypracovať projekt obnovy kostola, aby mala obec čo najväčšiu šancu získať z Regionálneho operačného programu prostriedky v takej výške, ako je potrebné.

11 ZHRNUTIE A VYHODNOTENIE PROJEKTOV

V predchádzajúcich kapitolách diplomovej práce bolo možné získať prehľad o pripravovaných aktivitách obce Dechtice. Mojm cieľom bolo navrhnúť vhodný spôsob financovania a nájsť zdroje finančných prostriedkov pre realizáciu projektov.

Ťažko mi je hodnotiť, ktorý z projektov je pre obec dôležitejší. Pri verejnom osvetlení ide o kvalitu života a bezpečnosť občanov. Veľkým prínosom by bola najmä úspora nákladov týkajúca sa výdajov na elektrickú energiu a údržbu.

Ak sa pozrieme na obnovu a rekonštrukciu vzácnej historickej pamiatky, tiež je veľmi dôležité starať sa o kultúrne dedičstvo. Obec môže byť hrdá, že práve na jej území sa nachádza takáto vzácnosť, preto je veľmi dôležité dbať o jej údržbu a čo najlepšie zachovanie.

V oboch prípadoch som obci odporučila, aby sa zamerala na získavanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov EÚ. Nie vždy je však táto stratégia úspešná. Obec však už má skúsenosti s nenávratnými finančnými príspevkami prostredníctvom rôznych operačných programov. Prostriedky z fondov EÚ boli obci poskytnuté napr. pri budovaní multifunkčného ihriska, pri výstavbe zberného dvora, ak aj pri budovaní chodníkov. V súčasnosti je potrebné podrobne, starostlivo a správne vypracovať dané projekty, aby bola pravdepodobnosť získania nenávratného finančného príspevku čo najvyššia.

Obec by si mohla dovoliť realizovať obidva projekty súbežne, ak by bola úspešná pri získaní dotácií. Obe investičné aktivity by vyžadovali spoluúčasť obce. Pri maximálnom získaní nenávratného finančného príspevku na rekonštrukciu verejného osvetlenia by sa vyžadovala spoluúčasť vo výške 13 000 EUR, pri obnove kostola by bola spoluúčasť 1 863 EUR. Spolu by sa teda obec podieľala na projektoch sumou 14 863 EUR. Obec každoročne vykazuje rozpočtový prebytok, má dostatok finančných prostriedkov na bankovom účte, a preto by nebolo potrebné zadlžovať obec, aby mohla uhradiť časť nákladov na realizáciu projektov. Realizáciou rekonštrukcie verejného osvetlenia by podľa predbežných výpočtov mohla obec každoročne ušetriť 35 285 EUR. Táto čiastka by rozpočtu obce rozhodne pomohla a vedenie obce by sa mohlo sústrediť na ďalší rozvoj.

ZÁVER

Diplomová práca na tému „Projekt financování a zhodnocení vybraných aktivit obce Dechtice“ bola zameraná na cieľ, ktorým bolo navrhnúť vhodný spôsob financovania aktivít obce. Zámerom bolo i skúmanie, aký dopad bude mať realizácia daných aktivít na hospodárenie obce.

Diplomová práca je rozdelená na teoretickú a praktickú časť. Praktická časť obsahuje časť analytickú a časť, v ktorej je vypracovaný projekt financovania aktivít obce.

Aby bol cieľ splnený, bolo treba najskôr preštudovať odbornú literatúru. Odborné poznatky sú popísané v teoretickej časti. Obecne som zhrnula problematiku obce, ktorá je základným článkom územnej samosprávy, charakterizovala som finančné hospodárenie obce, jej rozpočet, štruktúru príjmov a výdajov a vyjadrila som sa k investíciám, ktoré slúžia na rozvoj obce.

V úvode praktickej časti som predstavila obec Dechtice. Pokračovala som analýzou hospodárenia obce za obdobie 2008 - 2011. Sledovala som štruktúru aktív a pasív, ďalej som sa venovala rozboru príjmov a výdajov. Na základe vykonanej analýzy som zistila, že obec Dechtice hospodári s dostupnými finančnými prostriedkami efektívne. Dôkazom je každoročný prebytkový rozpočet. Najlepšie obec hospodárila v roku 2009, kedy prebytok dosiahol výšku 62 116 EUR. K najvýznamnejším príjmom obce patria daňové príjmy.

Ďalším bodom v analytickej časti bol výpočet vybraných ukazovateľov finančnej analýzy. Zaoberala som sa ukazovateľmi likvidity, zadlženosti a miery sebestačnosti.

Po vyhodnotení ukazovateľov likvidity som zistila, že obec je schopná zabezpečiť plnenie svojich záväzkov.

Na základe vypracovaných ukazovateľov zadlženosti sa dá konštatovať, že zadlženie obce je primerané. Pomer cudzích zdrojov financovania k celkovým pasívam sa pohybuje okolo hodnoty 30 %. Obec v súčasnosti spláca dlhodobý úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania a bankový úver z Dexia Banky.

Miera sebestačnosti taktiež ukazuje pozitívne výsledky. Podiel vlastných príjmov obce na celkových príjmoch je viac ako 60 %.

Hlavným bodom praktickej časti bol návrh spôsobu financovania vybraných aktivít obce Dechtice. V prvom prípade išlo o projekt modernizácie a rekonštrukcie verejného osvetlenia. Druhý projekt sa týkal obnovy románskeho kostola Všetkých svätých.

Najpriateľnejším spôsobom financovania projektu modernizácie a rekonštrukcie verejného osvetlenia je požiadanie o nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ. Zameranie projektu priamo spadá pod operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, konkrétne do opatrenia 2.2 Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky. Nenávratný finančný príspevok môže byť prostredníctvom Ministerstva hospodárstva SR poskytnutý v maximálnej výške 250 000 EUR. Celkové náklady na modernizáciu a rekonštrukciu obce boli vyčíslené na 263 000 EUR. V optimistickom prípade, ak by bol projekt úspešný, by obec dostala nenávratný finančný príspevok v plnej výške a zvyšných 13 000 EUR by obec mohla zaplatiť zo svojho bankového účtu, kde má dostatok disponibilných zdrojov. Môže však nastať situácia, že na projekt obec nezíska príspevok v plnej výške. Namodelovala som situáciu, že obec by získala príspevok vo výške 125 000 EUR a na zvyšných 138 000 EUR by si vzala úver. Obci som odporučila, že ak by sa mala rozhodnúť medzi úverom s dobou splatnosti 3 roky a 5 rokov, aby sa priklonila k možnosti, kedy je úver splatný v priebehu 3 rokov. Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia je v obci veľmi potrebná. Bola by aj veľkým prínosom pre rozpočet obce, keďže by sa znížili energetická náročnosť prevádzky, a tým by sa dosiahla úspora verejných výdajov obce, ročne by išlo o úsporu cca 35 285 EUR.

Spôsob financovania som navrhovala aj pre projekt obnovy románskeho kostola Všetkých svätých v Dechticiach. Ide o vzácnu pamiatku, ktorá je však ohrozovaná poveternosťnými podmienkami. Výška nákladov na obnovu bola stanovená vo výške 37 272 EUR. Obec má viacero možností, kde by mohla požiadať o finančný príspevok. Najlepším riešením by bolo, ak by sa obci podarilo získať nenávratný finančný príspevok z Regionálneho operačného programu, ktorý spravuje Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR. Tento operačný program počíta s 5 %-nou spoluúčasťou na projekte. Pre obec by to znamenalo uhradiť výdaje vo výške 1 863 EUR. V súčasnosti je však potrebné vypracovať kvalitný projekt, aby bol obci schválený nenávratný finančný príspevok.

Oba projekty sú pre obec a jej občanov veľmi dôležité. Cieľom projektu rekonštrukcie a modernizácie verejného osvetlenia je najmä zabezpečiť kvalitné a hospodárne verejné osvetlenie, ktoré poskytne bezpečnosť obyvateľom, návštevníkom i pracovníkom údržby sústavy verejného osvetlenia. Pri obnove románskeho kostola ide o veľmi dôležité zachovanie kultúrneho a historického dedičstva.

ZOZNAM POUŽITÉJ LITERATURY**Monografie:**

- [1] HRABALOVÁ, Simona, 2004. *Teorie a praxe rozvoje měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita, 93 s. ISBN 8021033568.
- [2] KRAFTOVÁ, Ivana, 2002. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 206 s. ISBN 80-7179-778-2.
- [3] MAIER, Karel a Jiří ČTYROKÝ, 2000. *Ekonomika územního rozvoje*. Praha: Grada, 142 s. ISBN 80-7169-644-7.
- [4] MAREK, Dan a Tomáš KANTOR, 2009. *Příprava a řízení projektů strukturálních fondů Evropské unie*. 2. aktualiz. a dopl. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu - Barrister & Principal, 215 s. ISBN 978-80-87029-56-5.
- [5] MARKOVÁ, Hana, 2000. *Finance obcí, měst a krajů*. Praha: Orac, 190 s. ISBN 8086199231.
- [6] OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: Po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- [7] PEKOVÁ, Jitka, 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [8] PEKOVÁ, Jitka a Jaroslav PILNÝ, 2002. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI Publishing, 441 s. ISBN 8086395219.
- [9] PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [10] REKTOŘÍK, Jaroslav, 2007. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Ekopress, 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
- [11] *Řízení obcí I.*, 2008. Praha: Professional Publishing, . ISBN 978-80-86946-76-4.
- [12] SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ, 2010. *Podniková ekonomika*. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C. H. Beck, 498 s. ISBN 978-80-7400-336-3.

Internetové zdroje:

- [13] Čerpanie eurofondov. *Eurofondy* [online]. 2007-1013 [cit. 2012-02-10]. Dostupné z: <http://eurofondy.webnode.sk/clanky-a-komentare/cerpanie-eurofondov/>

- [14] Dechtice. *ŠÚ SR - Mestská a obecná štatistika SR* [online]. 2011 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://app.statistics.sk/mosmis/sk/run.html>
- [15] Dokumenty na stiahnutie. *Regionálny operačný program* [online]. 2008 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: <http://www.ropka.sk/dokumenty-na-stiahnutie/>
- [16] Koľko štát vyberie?. *Cena štátu* [online]. 2011 [cit. 2012-02-07]. Dostupné z: <http://cenastatu.sme.sk/kv-pus-po/2011/Eur/>
- [17] Koľko štát minie?. *Cena štátu* [online]. 2011 [cit. 2012-02-08]. Dostupné z: <http://cenastatu.sme.sk/km-us-vo/2011/Eur/>
- [18] Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. *NSRR SR 2007 - 2013* [online]. 2008 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.nsrr.sk/operacne-programy/konkurencieschopnost-hospodarsky-rast/>
- [19] Mestská a obecná štatistika SR. *ŠÚ SR* [online]. 2009 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://app.statistics.sk/mosmis/sk/run.html>
- [20] Metoda kritické cesty (Critical Path Method – CPM). *Krajské zariadenie pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a informační centrum, Nový Jičín, příspěvková organizace* [online]. 2008 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: http://new.kvic.cz/aktualita/393/Metoda_kriticke_cesty_Critical_Path_Method_CPM
- [21] Národný strategický referenčný rámec 2007 - 2013. *NSRR SR 2007-2013* [online]. 2008 [cit. 2012-02-10]. Dostupné z: <http://www.nsrr.sk/narodny-strategicky-referencny-ramec-2007-2013/>
- [22] Nezamestnanosť. *Štatistický úrad SR* [online]. 2011 [cit. 2012-04-18]. Dostupné z: <http://portal.statistics.sk/showdoc.do?docid=1801>
- [23] Obnovme si svoj dom. *Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky* [online]. 2006 - 2011 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.culture.gov.sk/ministerstvo/grantovy-system/gs-2007/obnovme-si-svoj-dom>
- [24] O obci. *Obec Dechtice* [online]. 2012 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://dechtice.sk/?id=0&epg=O%20obci>
- [25] Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast - marec 2011. *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky* [online]. 2009 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.mhsr.sk/operacny-program-6352/128037s>

- [26] Operačný program. *Regionálny operačný program* [online]. 2008 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.ropka.sk/operacny-program/>
- [27] Pojem miestna samospráva. *Miestna samospráva* [online]. 2007 [cit. 2012-01-30]. Dostupné z: <http://www.miestnasamosprava.sk/?pg=49&menu=>
- [28] Práca v Trnave. *Trnava - Práca v Trnave* [online]. 2008 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <http://www.pracaponuka.sk/trnava-praca-v-trnave/>
- [29] Príručka pre vlastníka pamiatky. *Pamiatkový úrad Slovenskej republiky* [online]. 2010 [cit. 2012-03-29]. Dostupné z: http://www.pamiatky.sk/pamiatky/ochrana-pamiatkoveho-fondu/prirucka-pre-vlastnika-pamiatky#finacna_pomoc
- [30] Programový manuál k Operačnému programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. *Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky* [online]. 2009 [cit. 2012-03-11]. Dostupné z: <http://www.mhsr.sk/programovy-manual-6353/128038s>
- [31] RegDat - databáza regionálnej štatistiky. *Štatistický úrad SR* [online]. 2012 [cit. 2012-04-18]. Dostupné z: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>
- [32] Slovenská republika. Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení. In: <http://www.civil.gov.sk/archiv/documents/p04-06-f01.pdf>. 1990. Dostupné z: <http://www.civil.gov.sk/archiv/documents/p04-06-f01.pdf>
- [33] Štátny záverečný účet. *Ministerstvo financií Slovenskej republiky* [online]. 2005 [cit. 2012-02-07]. Dostupné z: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3557>
- [34] Štrukturálne fondy Európskej únie. *Informatizácia* [online]. 2009 [cit. 2012-02-10]. Dostupné z: <http://www.informatizacia.sk/strukturalne-fondy/606s>
- [35] Základné informácie. *Eurofondy.eu* [online]. 2007 [cit. 2012-02-10]. Dostupné z: http://www.eurofondy.com/x-category-european_union.html

Ostatné zdroje:

- [36] Finančný výkaz o plnení rozpočtu subjektu verejnej správy za rok 2008 až 2011.
- [37] Interné materiály obce.
- [38] Súvaha obce Dechtice za rok 2008 až 2011.
- [39] Záverečný účet obce Dechtice za rok 2008 až 2011.

ZOZNAM OBRÁZKOV

Obrázok 1. Mestská a obecná štatistika.	13
Obrázok 2. Schéma rozdelenia metód ekonomickej analýzy.	32
Obrázok 3. Uzol sieťového grafu.....	63

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1. Vývoj hlavných príjmov rozpočtov obcí v SR (v tis. EUR).....	26
Graf 2. Vývoj bežných a kapitálových výdajov obcí v SR (v tis. EUR).....	29
Graf 3. Štruktúra obyvateľov Dechtíc k 31.12.2010.	37
Graf 4. Vývoj nezamestnanosti v okrese Trnava.	38
Graf 5. Vývoj jednotlivých aktív a pasív v rokoch 2008 – 2011.....	43
Graf 6. Výška jednotlivých príjmov v sledovanom období.....	44
Graf 7. Jednotlivé daňové príjmy v rokoch 2008 – 2011.	46
Graf 8. Výška jednotlivých výdajov v sledovanom období.....	49
Graf 9. Grafický výsledok programu WinQSB.	63
Graf 10. Očakávaný vývoj nákladov na údržbu sústavy verejného osvetlenia.....	68
Graf 11. Pravidlá pre financovanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu.	76

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1. Počet poslancov podľa počtu obyvateľov.	15
Tabuľka 2. Schéma bežného rozpočtu.	21
Tabuľka 3. Schéma kapitálového rozpočtu.	21
Tabuľka 4. Vývoj bežného a kapitálového rozpočtu obcí v SR.	22
Tabuľka 5. Očakávaný vývoj príjmov obcí v SR za rok 2011.	26
Tabuľka 6. Očakávaný vývoj výdajov obcí v SR za rok 2011.	29
Tabuľka 7. Čerpanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pre PO 2007 – 2013.	35
Tabuľka 8. Štruktúra občanov podľa veku k 31.12.2010.	37
Tabuľka 9. Miera nezamestnanosti v Trnavskom samosprávnom kraji.	39
Tabuľka 10. Štruktúra aktív obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	41
Tabuľka 11. Štruktúra pasív obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	42
Tabuľka 12. Príjmy a výdaje obce Dechtice v EUR.	43
Tabuľka 13. Výška a podiel jednotlivých druhov príjmov obce Dechtice v EUR.	44
Tabuľka 14. Plánované a skutočné daňové príjmy v EUR.	45
Tabuľka 15. Rozdelenie daňových príjmov v EUR.	45
Tabuľka 16. Plánované a skutočné nedaňové príjmy v EUR.	46
Tabuľka 17. Plánované a skutočné prijaté dotácie v EUR.	47
Tabuľka 18. Plánované a skutočné kapitálové príjmy v EUR.	47
Tabuľka 19. Plánované a skutočné príjmové fin. operácie v EUR.	48
Tabuľka 20. Výška a podiel jednotlivých druhov výdajov obce Dechtice v EUR.	48
Tabuľka 21. Plánované a skutočné bežné výdaje v EUR.	49
Tabuľka 22. Plánované a skutočné kapitálové výdaje v EUR.	50
Tabuľka 23. Plánované a skutočné výdajové fin. operácie v EUR.	50
Tabuľka 24. Pohotová likvidita obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	52
Tabuľka 25. Okamžitá likvidita obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	53
Tabuľka 26. Pracovný kapitál obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	53
Tabuľka 27. Veriteľské riziko obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	54
Tabuľka 28. Koeficient samofinancovania obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	55
Tabuľka 29. Miera fin. samostatnosti obec v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	55
Tabuľka 30. Miera sebestačnosti obce v rokoch 2008 – 2011 v EUR.	56
Tabuľka 31. Opatrenia pre prioritnú os č. 2. Energetika pre operačný program KaHR.	58
Tabuľka 32. Činnosti projektu a odhadnutá doba ich trvania.	62

Tabuľka 33. Riešenie programu WinQSB.....	62
Tabuľka 34. Členenie výdajov projektu.	64
Tabuľka 35. Úver s úrokovou sadzbou 4,5% p. a. a dobou splatnosti 3 roky v EUR.	65
Tabuľka 36. Úver s úrokovou sadzbou 4,5% p. a. a dobou splatnosti 5 rokov v EUR.	66
Tabuľka 37. Predpokladaná úspora elektrickej energie.....	67
Tabuľka 38. Predpokladaná úspora nákladov na údržbu.....	68
Tabuľka 39. Vplyv projektu na hospodárenie obce v EUR.....	69
Tabuľka 40. Rozpočtové náklady v EUR.	71
Tabuľka 41. Rozpočtové náklady pre I. etapu obnovy v EUR.....	72
Tabuľka 42. Rozpočtové náklady pre II. etapu obnovy v EUR.....	73
Tabuľka 43. Rozpočtové náklady pre III. etapu obnovy v EUR.	74
Tabuľka 44. Finančný plán opatrenia v EUR.	77
Tabuľka 45. Finančný plán opatrenia v EUR.	77
Tabuľka 46. Štruktúra financovania obnovy v EUR.	78

ZOZNAM PRÍLOH

P I Kostol Všetkých svätých

P II Súčasná štruktúra svietidiel v obci

PRÍLOHA P I: KOSTOL VŠETKÝCH SVÄTÝCH

Zdroj: Dechtice, 2012

PRÍLOHA P II: SÚČASNÁ ŠTRUKTÚRA SVIETIDIEL V OBCI

Typ svietidla	Použitý svetelný zdroj	Prikon sv. zdroja	Vek svietidla	Počet
	1D Vysokotlaková sodíková výbojka SHC	250 W	21	55
	1A Vysokotlaková ortuťová výbojka RVL-X	250W	32	24
	1G Vysokotlaková ortuťová výbojka RVL-X	125W	25	56
	1M Vysokotlaková ortuťová výbojka RVL-X	125W	42	1
	1V Vysokotlaková sodíková výbojka SHC	150W	10	13
	1U Vysokotlaková ortuťová výbojka RVL-X	125 W	42	1

Zdroj: Interné materiály obce